

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTAS
ELEKTROS SKYRIUS IR TEISĖS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos narys
Vygantas Vaitkus
Komisijos narė
Viktorija Sankauskaitė
Komisijos narys
Žilvinas Klimka

2013-08-26

**PAŽYMA
DĖL PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIAUS PASKYRIMO IR ELEKTROS
ENERGIJOS PERDAVIMO VEIKLOS LICENCIJOS IŠDAVIMO**

2013-08-26 Nr. O5-288
Vilnius

Įvadas

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), įvertinusi perdavimo sistemos operatoriaus pateiktus dokumentus, duomenis ir informaciją apie Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 66-1984; 2012, Nr. 17-752) (toliau – Įstatymas) 53 straipsnyje įtvirtintų reikalavimų įvykdymą, taip pat kitų institucijų ir įmonių atsakymus, 2013 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. O3-138 „Dėl elektros energijos perdavimo veiklos atskyrimo ir perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo“ (toliau - Nutarimas) nutarė:

- Konstatuoti, kad LITGRID AB perdavimo veiklos atskyrimas atitinka Įstatymo 15 straipsnio 8 dalies ir 53 straipsnio 2, 3 ir 6 dalių nuostatas ir gali būti paskirtas perdavimo sistemos operatoriumi;
- Informuoti Europos Komisiją apie priimtą sprendimą ir pateikti šį sprendimą pagrindžiančius dokumentus;
- Priimti galutinį sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo Įstatymo 25 straipsnio 6 ir 7 dalyse nustatyta tvarka;
- Įpareigoti LITGRID AB, pasikeitus aplinkybėms, dėl kurių neužtikrinamas Įstatymo 53 straipsnio 2, 3 ir 6 dalyse nustatytų perdavimo veiklos atskyrimo reikalavimų įgyvendinimas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, kai šios aplinkybės tapo žinomos LITGRID AB, informuoti Komisiją.

Atitinkamai Komisija 2013 m. gegužės 9 d. informavo Europos Komisiją apie priimtą preliminarų sprendimą bei pateikė visus turimus duomenis.

2013 m. liepos 9 d. gavo Europos Komisijos 2013 m. liepos 4 d. išvadą C(2013) 4247 final dėl LITGRID AB atskyrimo, kurioje Europos Komisija pateikė šias esmines pastabas, siūlydama įvertinti Komisijai priimant galutinį sprendimą:

- Patikslinti, ar Ministras Pirmininkas turi galią daryti poveikį, pavyzdžiui, duodamas tiesioginius nurodymus, ministrams priimant su LITGRID AB ir UAB „Visagino atominė elektrinė“ susijusius sprendimus, kurie galėtų būti palankesni pastarosios interesams, bet nebūtų naudingi kitiems LITGRID AB perdavimo tinklo naudotojams;
- Patikslinti, (1) ar Energetikos ministerija nesinaudoja jokia teise AB „Lietuvos dujų“ atžvilgiu arba, (2) bent kad nėra jokio interesų konflikto, dėl kurio Energetikos ministerija galėtų

naudotis LITGRID AB kontrole, siekdama AB „Lietuvos dujos“ palankesnių nei kitiems tinklo naudotojams sąlygų;

- Nurodyti, dėl kokių priežasčių suskystintų gamtinių dujų tiekimo funkciją šiuo metu turi atlikti Energetikos ministerijai pavaldi Lietuvos naftos produktų agentūra ir kokius konkrečius veiksmus šiuo metu vykdo ši paskirtoji suskystintų gamtinių dujų tiekėja. Europos Komisija atitinkamai siūlo įvertinti Lietuvos naftos produktų agentūros, o vėliau UAB LitGas – vykdomą veiklą, siekiant užtikrinti, kad nebūtų jokio interesų konflikto ir kad toks interesų konfliktas nekiltų ateityje;

- Taip pat Europos Komisija atkreipė dėmesį, kad dalis asmenų, šiuo metu esančių UAB LitGas valdyboje, yra Energetikos ministerijos atstovai ir, pradėjus veikti SGD terminalui, šią problemą reikės išspręsti.

Komisija, atitinkamai kreipėsi į LITGRID AB 2013 m. liepos 17 d. raštu Nr. R2-2163 ir Energetikos ministeriją 2013 m. liepos 12 d. raštu Nr. R2-2096 (raštai pridedami), prašydama pateikti šią informaciją, reikalingą įvertinti Europos Komisijos išvadą:

1. Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos (Žin., 1992, Nr. 220; Nr. 33-1014) 96 straipsniu, ministrai yra pavaldūs Ministrui Pirmininkui, buvo prašoma nurodyti, ar Energetikos ministerija nuo 2012 m. spalio 1 d., kai LITGRID AB buvo atskirta nuo UAB „Visagino atominės elektrinės“ įmonių grupės, iki š. m. liepos 17 d. yra gavusi iš Ministro Pirmininko pavedimų ar nurodymų, susijusių su UAB „Visagino atominės elektrinės“ interesais, jei taip, kokių? Ir kokių priemonių yra imtasi, kad būtų išvengta galimo interesų konflikto tarp gamybos, tiekimo ir perdavimo veiklą vykdančių įmonių, kontroliuojamų skirtingų ministerijų, tačiau esant galimybei Ministrui Pirmininkui teikti nurodymus ar pavedimus dėl šių įmonių veiklų ar interesų? Atitinkamai LITGRID AB buvo prašoma nurodyti, ar kai LITGRID AB buvo atskirta nuo UAB „Visagino atominės elektrinės“ įmonių grupės, įmonė yra gavusi iš Ministro Pirmininko, Energetikos ministerijos pavedimų ar nurodymų, susijusių su UAB „Visagino atominės elektrinės“, AB „Lietuvos dujos“, Lietuvos naftos produktų agentūros, AB „Klaipėdos nafta“ ar UAB LitGas interesais, jei taip, kokių?

2. Kokiomis priemonėmis Energetikos ministerija užtikrina, kad būtų išvengta interesų konflikto, susijusio su Energetikos ministerijos turima LITGRID AB kontrole, ir AB „Lietuvos dujos“ turimu akcijų paketu, kad AB „Lietuvos dujos“ neturėtų palankesnių sąlygų nei kiti LITGRID AB perdavimo sistemos naudotojai? LITGRID AB buvo prašoma nurodyti, kiek AB „Lietuvos dujos“ kaip perdavimo sistemos naudotojas sumokėjo už LITGRID AB teikiamas elektros energijos perdavimo, įskaitant sisteminės, paslaugas už 2012 m. ir 2013 m. I pusmetį? O jei LITGRID AB gavo kitų pajamų iš AB „Lietuvos dujos“, už kokias paslaugas ir kokia suma sudarė per minėtus laikotarpius?

3. Atsižvelgiant į 2012 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. (11.2-13)3-4847) ir 2013 m. kovo 28 d. raštu Nr. (11.2-13)3-1221 Energetikos ministerijos teiktą informaciją, buvo prašoma detalčiau ir išsamiau paaiškinti, dėl kokių priežasčių buvo nuspręsta paskirti Energetikos ministerijai pavaldžią Lietuvos naftos produktų agentūrą vykdyti suskystintų gamtinių dujų tiekimo funkciją ir kokius konkrečius veiksmus, susijusius su planuojamu gamtinių dujų tiekimu į Lietuvą, šiuo metu ji vykdo? Taip pat buvo prašoma patikslinti, kokia veikla šiuo metu užsiima UAB LitGas, ar artimiausiu metu numatoma priimti sprendimus, susijusius su UAB LitGas galimai būsima suskystintų gamtinių dujų tiekimo veikla, jei taip, ar ši įmonė bus perduota valdyti kitai ministerijai ar bus pakeisti UAB LitGas valdybos nariai, kurie kartu yra ir Energetikos ministerijos atstovai, ir kada tai numatoma?

4. Kiek AB „Lietuvos dujos“ kaip perdavimo sistemos naudotojas sumokėjo už LITGRID AB teikiamas elektros energijos perdavimo, įskaitant sisteminės, paslaugas už 2012 m. ir 2013 m. I pusmetį? Jei LITGRID AB gavo kitų pajamų iš AB „Lietuvos dujos“, buvo prašoma nurodyti, už kokias paslaugas ir kokia suma sudarė per minėtus laikotarpius?

5. Prašoma pateikti kitas, galimai nepaminėtas Komisijos rašte, aplinkybes ir priežastis, kurios padėtų atsakyti į Europos Komisijos nuomonėje pateiktas pastabas.

Energetikos ministerija pateikė atsakymus į minėtus klausimus 2013 m. rugpjūčio 1 d. raštu Nr. (17.3-16)3-2669, o LITGRID AB – 2013 m. liepos 31 d. raštu Nr. SD-3550 (raštai pridedami). Šie atsakymai pateikiami žemiau tekste, vertinant Europos Komisijos pastabas (žr. 2.2.1, 2.6.1, 2.6.2 poskyrius).

Pažymėtina, kad Komisija, atsižvelgdama į 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL 2009, L 211, p. 15) 3 straipsnio 2 dalyje ir Įstatymo 25 straipsnio 7 dalyje įtvirtintą galutinio sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo terminą, įvertino Europos Komisijos išvadą, taip pat Energetikos ministerijos ir LITGRID AB gautus atsakymus.

Taip pat esant pokyčiams LITGRID AB, kitų įmonių valdybose, kurios analizuojamos kartu vykdant perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo procedūrą bei keičiant valdymo struktūrą UAB „Visagino atominė elektrinė“ įmonių grupėje, žemiau dėstoma informacija yra atnaujinta ir papildyta, lyginant su 2013 m. balandžio 19 d. teiktoje pažymoje Nr. O5-124 „Dėl elektros energijos perdavimo veiklos atskyrimo ir perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo“ buvusia informacija, tačiau iš esmės nedaro įtakos Komisijos Nutarimu priimtam sprendimui.

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Teisinės prielaidos

2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL 2009, L 211, p. 55) (toliau – Direktyva) 9 straipsnyje nurodyta, kad valstybė narė, pasirinkusi visišką nuosavybės atskyrimo modelį nuo 2012 m. kovo 3 d. privalo užtikrinti perdavimo veiklos atskyrimą nuo tiekimo ir gamybos veiklos bei šių veiklų komercinių interesų, įskaitant perdavimo veiklos nuosavybės atskyrimą.

Direktyvos nuostatos buvo perkeltos Įstatymo 2012 m. vasario 7 d. redakcija.

Įstatymo 3 straipsnyje numatyti pagrindiniai Įstatymo tikslai, vienas iš jų – užtikrinti elektros energijos perdavimo veiklos ir skirstymo veiklos nepriklausomumą ir jų efektyvų atskyrimą nuo kitų elektros energetikos sektoriaus veiklos rūšių komercinių interesų, sukurti teisines sąlygas reorganizuoti vertikalčiai integruotas įmones. Įstatymo 53 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai perdavimo sistemos operatoriui, siekiant užtikrinti visišką perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimą nuo vertikalčiai integruotos įmonės, tarp jų, įskaitant, bet neapsiribojant, perdavimo sistemos operatoriaus kontrolės ir elektros energijos perdavimo veiklos atskyrimą, įskaitant elektros energijos perdavimo veiklai naudojamą turto nuosavybės teisės perleidimą perdavimo sistemos operatoriui.

Vadovaujantis 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL 2009, L 211, p. 15, toliau – Reglamentas) 3 straipsniu, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 56-2224; 2011, Nr. 160-7576) 8 straipsnio 9 dalies 13 punktu, Įstatymo 9 straipsnio 4 dalies 5 punktu ir 25 straipsniu, taip pat Veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijavimo taisyklių (toliau – Licencijavimo taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 723 (Žin., 2012, Nr. 71-3660) 6 punktu, Elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo dokumentų, duomenų ir informacijos pateikimo tvarkos ir sąlygų aprašu (toliau – Paskyrimo aprašas), patvirtintu Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2012 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. O3-51 (Žin., 2012, Nr. 34-1698), Komisijai kaip nacionalinei reguliavimo institucijai priskirtina užtikrinti, kad būtų veiksmingai atskirtos veiklos rūšys elektros energetikos sektoriuje, užtikrinant elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklos nepriklausomumą nuo gamybos ir tiekimo veiklos interesų ir atitinkamai paskirti perdavimo sistemos operatoriumi Įstatymo reikalavimus dėl perdavimo veiklos atskyrimo atitikusių energetikos įmonę.

1.2. Faktinės aplinkybės

Vadovaujantis Įstatymo 15 straipsniu bei Komisijos 2011 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. O3-34 „Dėl LITGRID turtas AB elektros energijos perdavimo licencijos išdavimo“ (Komisijos 2011 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. O3-74 „Dėl elektros energijos perdavimo licencijos pakeitimo LITGRID AB pakeitimo“ pavadinimas LITGRID turtas AB buvo pakeistas į LITGRID AB), LITGRID AB yra elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, valdantis aukštos įtampos (110-330 kV) elektros energijos tinklus Lietuvoje ir palaikantis stabilų ir patikimą visos elektros energetikos sistemos darbą.

Vadovaujantis Įstatymo 23 ir 30-33 straipsniais LITGRID AB taip pat yra atsakingas už nacionalinės balansavimo funkcijos atlikimą Lietuvos Respublikos teritorijoje, sisteminių paslaugų teikimą, jungiamųjų linijų su kitų šalių elektros energetikos sistemomis eksploatavimą, priežiūrą, valdymą ir plėtrą, mažinant pralaidumo perdavimo tinkluose apribojimus ir atsižvelgiant į elektros energetikos sistemos bei elektros tinklų naudotojų poreikius. Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 449 „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu projekto koncepcijos ir projekto įgyvendinimo strateginių kryptų patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 17-752), LITGRID AB, kaip perdavimo sistemos operatorius, yra paskirtas Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos (kartu su kitų Baltijos valstybių elektros energetikos sistemomis) sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu projektą įgyvendinančia bendrove. LITGRID AB, vadovaujantis Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 1-215 (Žin., 2009, Nr. 140-6159; 2010, Nr. 122-6227), 9 punktu, taip pat buvo paskirtas viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriumi ir iki 2013 m. sausio 1 d. atliko viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų surinkimo, išmokėjimo ir administravimo funkcijas, kurios nėra susijusios su gamybos ar tiekimo veiklų vykdymu. Iki 2012 m. rugsėjo 27 d. LITGRID AB buvo vertikalčiai integruotos įmonės UAB „Visagino atominė elektrinė“, kuri valdo gamybos veiklą vykdančią AB Lietuvos energija (o pastaroji valdo 100 proc. UAB „Energijos tiekimas“ akcijų, kuri vykdo elektros energijos tiekimo veiklą) ir skirstymo veiklą vykdančią AB LESTO, dalis.

LITGRID AB, vadovaujantis Įstatymo 80 straipsnio 2 dalimi, laikomas paskirtu laikinai vykdyti perdavimo veiklą, kol Komisija patvirtins tinkamą perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumo ir veiklos atskyrimo sąlygų ir reikalavimų įvykdymą.

Kaip minėta, Įstatymo 53 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog ne vėliau kaip nuo 2012 m. kovo 3 d. vertikalčiai integruota įmonė ir perdavimo sistemos operatorius privalo užtikrinti visišką perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimą nuo vertikalčiai integruotos įmonės.

Komisija 2012 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. O3-68 „Dėl LITGRID AB perdavimo veiklos atskyrimo“ konstatavo, kad perdavimo sistemos operatorius LITGRID AB neatitinka Įstatymo 53 straipsnio 2, 3 ir 6 dalyse nurodytų reikalavimų dėl perdavimo veiklos atskyrimo (toliau – Reikalavimai) bei įpareigojo LITGRID AB iki 2012 m. kovo 30 d. pateikti Komisijai išsamų pasirinkto veiklų ir kontrolės atskyrimo nuo vertikalčiai integruotos įmonės veiklos rūšių, nesusijusių su perdavimu, būdo aprašymą kartu su numatomų atlikti veiksmų detaliu planu (toliau – Planas).

LITGRID AB 2012 m. kovo 30 d. raštu Nr. SD-1397 pateikė Planą, kuriame Reikalavimų įgyvendinimo terminas buvo numatytas iki 2012 m. gruodžio 31 d.

Komisija, atsižvelgdama į Direktyvoje ir atitinkamai Įstatyme numatytą terminą iki kurio veiklos, nesusijusios su perdavimu, privalėjo būti atskirtos, padarė išvadą, kad visi veiksmai turi būti atliekami ypatingos skubos tvarka, o LITGRID AB pateiktame Plane nepasinaudojama visomis įstatymuose numatytais sąlygomis trumpinti terminus, todėl Komisija 2012 m. balandžio 11 d. nutarimu Nr. O3-89 „Dėl LITGRID AB perdavimo veiklos atskyrimo plano“ įpareigojo LITGRID

AB iki 2012 m. spalio 1 d. atlikti visus veiksmus, reikalingus užtikrinti Reikalavimų įgyvendinimą ir informuoti Komisiją.

LITGRID AB, vykdydama Komisijos įpareigojimą, 2012 m. spalio 1 d. raštu Nr. SD-4140 (toliau – Raštas) pateikė Komisijai informaciją apie visišką bendrovės atskyrimą nuo vertikaliai integruotos įmonių grupės ir pagrindinės buvusios LITGRID AB akcininkės UAB „Visagino atominė elektrinė“. Taip pat pagal Komisijos 2012 m. spalio 17 d. raštą Nr. R2-2399, 2013 m. kovo 8 d. raštą Nr. R2-766 patikslintus duomenis LITGRID AB atitinkamai pateikė 2012 m. spalio 23 d. raštu Nr. SD-4515, 2012 m. gruodžio 3 d. raštu Nr. SD-5073, 2013 m. kovo 29 d. raštu Nr. SD-1477. LITGRID AB prašo Komisijos paskirti LITGRID AB perdavimo sistemos operatoriumi ir išduoti neterminuotą elektros energijos perdavimo veiklos licenciją. Atitinkamai Komisija vertina, ar LITGRID AB atskyrimas atitinka Įstatymo Reikalavimus dėl perdavimo veiklos atskyrimo, taip pat, ar LITGRID AB atitinka licencijuojamos veiklos reikalavimus.

2. Dėl Reikalavimų atitikimo

2.1. Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 1 punktą (atitinka Direktyvos 9 (1)(a) straipsnį): perdavimo sistemos operatorius nuosavybės teise turi valdyti perdavimo tinklus, jų technologinius priklausinius ir kitą turtą, reikalingą elektros energijos perdavimo veiklai tinkamai vykdyti.

Komisija, vadovaudamasi Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostata ir papildomai 15 straipsnio 5 dalies 1 punktu ir 8 dalimi, Licencijavimo taisyklių 6 punktu, Ūkio subjektų technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo įvertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Komisijos 2009 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. O3-6 (Žin., 2009, Nr. 15-635; 2011, Nr. 73-3538) (toliau – Aprašas), reikalavimais, privalo įvertinti LITGRID AB technologinį pajėgumą.

Pagal Aprašo 7.4 punktą ūkio subjekto technologinis pajėgumas vertinamas kaip pakankamas, jei ūkio subjekto valdomi įrenginiai, taip pat ūkio subjekto teisės į įrenginius (įskaitant tokių teisių turinį, jų galiojimo laikotarpį ir kitus reikšmingus kriterijus) yra tinkami ir pakankami teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti atitinkamą reguliuojamą veiklą, ir pagal Aprašo 9.2.1 punktą ūkio subjektas, kuriam yra atliekamas technologinio pajėgumo vertinimas, Komisijai pateikia Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos išduotą atestatą, suteikiantį teisę verstis atitinkamų energetikos įrenginių eksploatavimu arba sudarytos ilgalaikės sutarties dėl minėtų įrenginių eksploatavimo ir priežiūros su įmone, turinčia atestatą, suteikiančią teisę verstis šia veikla kopiją. Pagal Aprašo 9.2.2 punktą ūkio subjektas, kuriam yra atliekamas technologinio pajėgumo vertinimas, Komisijai pateikia informaciją apie valdomus įrenginius (Aprašo 1 priedas), kuriame nurodoma:

- įrenginių valdymo forma (turimi nuosavybės teise ar naudojami kitais teisėtais būdais (nurodomas būdas), kuri nurodoma vadovaujantis VĮ Registrų centro išduotu nuosavybės teise pagrindžiančiu pažymėjimu ar pažyma, sutartimi dėl įrenginių teisėto valdymo ar kitais dokumentais, įrodančiais įrenginių teisėtą valdymą ar naudojimą;

- eksploatavimą ir priežiūrą vykdanči įmonė (skyrius, padalinys), kuri nurodoma vadovaujantis Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos išduotu atestatu, suteikiančiu teisę verstis energetikos įrenginių eksploatavimu ir priežiūra, arba ilgalaikėje sutartimi dėl įrenginių eksploatavimo ir priežiūros su įmone, turinčia tokį atestatą;

- buvimo vieta, kuri nurodoma vadovaujantis žemėlapiu ir (ar) kitais dokumentais. Nurodoma savivaldybė ir gyvenamoji vietovė (miestas, miestelis, kaimas), kurioje yra įrenginiai;

- numatoma reguliuojamos veiklos teritorija, kuri apibrėžiama vadovaujantis ūkio subjekto prašyme išduoti ar pakeisti licenciją nurodyta numatoma veiklos teritorija ir atsižvelgiant į ūkio subjekto valdomų įrenginių buvimo vietą.

LITGRID AB 2012 m. spalio 1 d. raštu Nr. SD-4140 ir 2012 m. spalio 23 d. raštu Nr. SD-4515 (toliau – Raštas-2) pagal Apraše nustatytus reikalavimus dėl įmonės technologinio pajėgumo, pateikė šią informaciją:

- *LITGRID AB nuosavybės teise valdomų energetikos objektų sąrašą* (Rašto 5.11 priedas, Rašto-2 8 priedas anglų k.). Šiame sąrašė nurodytos visos Lietuvos Respublikoje esančios 330, 110/35/10, 110/20, 110/10, 110/6 skirstyklos, 330/110/10 pastotės (TP), 330 kV oro linijos, 110 kV oro ir kabelinės linijos;

- *Lietuvos Respublikos Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos 2010 m. gruodžio 1 d. sprendimu Nr. 5458 išduotą LITGRID turtas AB (įmonės kodas 302564383) atestatą eksploatuoti elektros įrenginius Nr. E-1633*. Paminėtina, kad šis atestatas galiojo iki 2012 m. lapkričio 30 d., tačiau LITGRID AB 2012 m. gruodžio 3 d. raštu Nr. SD-5073 pateikė *Lietuvos Respublikos Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos 2012 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. 6638 pratęsto LITGRID AB (įmonės kodas 302564383) išduoto atestato eksploatuoti elektros įrenginius Nr. E-1633 kopiją*. Šiame atestate nurodoma, kad pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą suteikiama teisė verstis elektros įrenginių eksploatavimo darbais:

1. Elektros perdavimo linijų iki 400 kV įtampos eksploatavimo darbai (išskyrus remonto ir bandymo darbus);

2. Elektros skirstyklų ir pastočių iki 400 kV įtampos technologinio valdymo ir techninės priežiūros darbai;

3. Elektros tinklo iki 400 kV įtampos relinės apsaugos, automatikos ir valdymo sistemų eksploatavimo darbai;

4. Elektros instaliacijos iki 1000 V eksploatavimo darbai.

Paminėtina, kad atestatas galioja iki 2017 m. lapkričio 26 d.

- *informaciją apie LITGRID AB valdomus įrenginius* – t. y. užpildytą Aprašo 1 priedą „Ūkio subjekto LITGRID AB technologinio pajėgumo įvertinimas“, kuriame nurodomi ūkio subjekto valdomi įrenginiai, valdymo forma, eksploatuojančios ir priežiūrą atliekančios bendrovės, įrenginių buvimo vieta bei licencijuojamos veiklos teritorija – Lietuvos Respublika (Rašto 4.3 priedas).

1 lentelė. Įmonės technologinio vertinimo lentelė

Įmonės valdomi įrenginiai	Valdymo forma	Eksploatavimas ir priežiūra	Buvimo vieta	Licencijuojamos veiklos teritorija
Aukštos įtampos elektros energijos perdavimo tinklai ir kiti tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojantys bei susiję elektros įrenginiai, skirti elektros energijai perduoti, ir jų technologiniai priklausiniai	Nuosavybės teise (100 proc.)	LITGRID AB	Lietuvos Respublika	Lietuvos Respublikos teritorija

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, konstatuotina, kad LITGRID AB nuosavybės teise valdo perdavimo tinklus, jų technologinius priklausinius ir kitą turtą, reikalingą elektros energijos perdavimo veiklai tinkamai vykdyti bei atitinka Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatytą vieną iš elektros energijos perdavimo veiklos licencijos išdavimo reikalavimų.

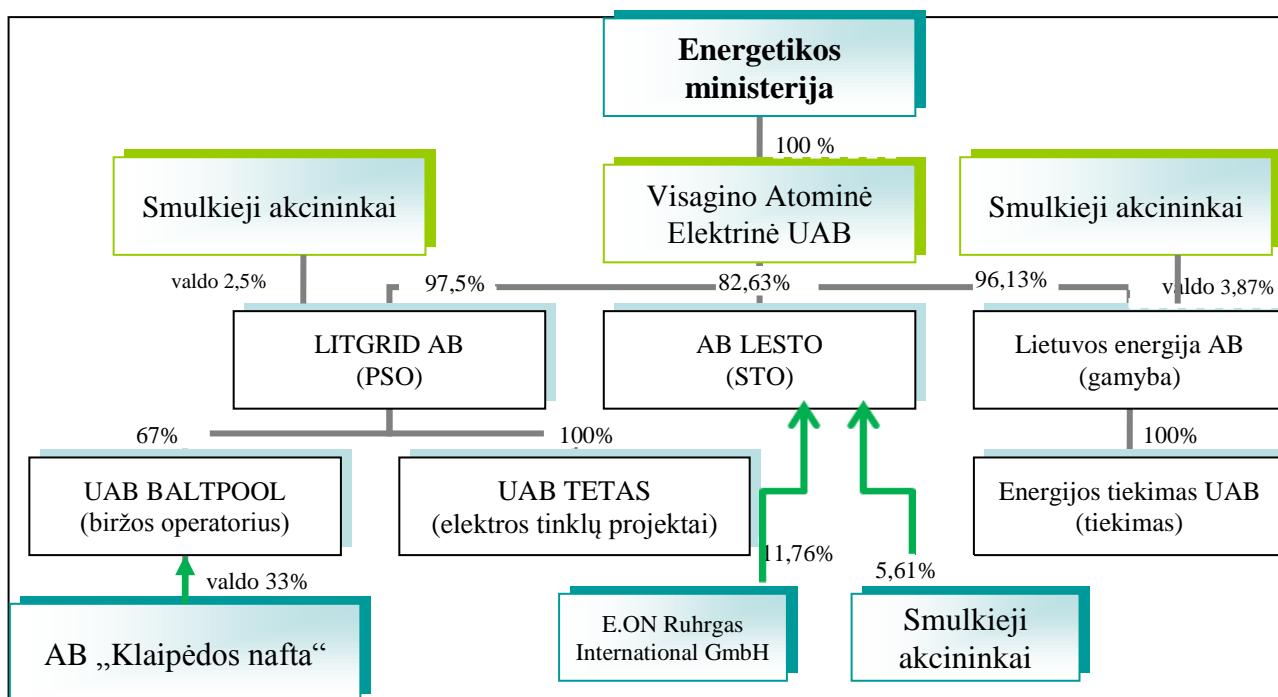
2.2. *Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 2 punktas (atitinka Direktyvos 9(1)(b)(i) straipsnį): tas pats asmuo ar asmenys neturi teisės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti asmenį, vykdančią gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, ir tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių arba turėti kokių nors teisų perdavimo sistemos operatoriaus atžvilgiu.*

Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 3 punktas (atitinka Direktyvos 9(1)(b)(ii) straipsnį): tas pats asmuo ar asmenys neturi teisės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos

operatorių ir tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti asmenį, vykdančią gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, arba turėti kokių nors teisių tokio asmens atžvilgiu.

Iki 2012 m. rugsėjo 27 d. perdavimo sistemos operatorius LITGRID AB buvo tiesiogiai kontroliuojamas UAB „Visagino atominės elektrinės“, kuriai nuosavybės teise priklausė 97,5 proc. LITGRID AB akcijų. UAB „Visagino atominė elektrinė“ kontroliuoja ir elektros energijos gamybos bei skirstymo ir tiekimo veiklą vykdančias įmones – UAB „Visagino atominė elektrinė“ tiesiogiai priklauso 96,13 proc. „Lietuvos energija“¹, AB akcijų ir 82,6 proc. AB LESTO akcijų, taip pat UAB „Visagino atominė elektrinė“ netiesiogiai valdo UAB „Energijos tiekimas“ (100 proc. UAB „Energijos tiekimas“ akcijų priklauso „Lietuvos energija“, AB), taip pat kitas įmones, kurios neužsiima elektros energijos ar gamtinių dujų gamybos, tiekimo, perdavimo veikla - UAB „Kauno energetikos remontas“, NT VALDOS, UAB, UAB Elektros tinklo paslaugos, UAB Technologijų ir inovacijų centras, UAB Gotlitas, VšĮ Respublikinis energetikų mokymo centras (žr. 2 pav.). 100 proc. UAB „Visagino atominės elektrinės“ akcijų nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai ir buvo perduotos patikėjimo teise valdyti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai.

1 pav. Vertikaliai integruotos įmonės struktūra iki 2012 m. rugsėjo 27 d. (pavaizduotos tos įmonės, kurių atžvilgiu perdavimo sistemos operatorius ir gamybos bei tiekimo veikla užsiimančios įmonės turi kontrolę)

Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus 2012 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“ (Žin., 2012, Nr. 81-4238) (toliau – Nutarimas), 2012 m. liepos 25 d. buvo įsteigta ir Juridinių asmenų registre 2012 m. liepos 25 d. įregistruota UAB „EPSO-G“ (juridinio asmens kodas 302826889, buveinės adresas: A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311, Vilnius) LITGRID AB valdymo tikslais. Naujai įsteigtos bendrovės 100 proc. akcijų patikėjimo teise valdo Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, o 2012 m. rugsėjo 27 d. Ūkio ministerijai buvo perduotos valstybei nuosavybės teise priklausančios ir iki šiol Energetikos ministerijos patikėjimo teise valdytos UAB „Visagino

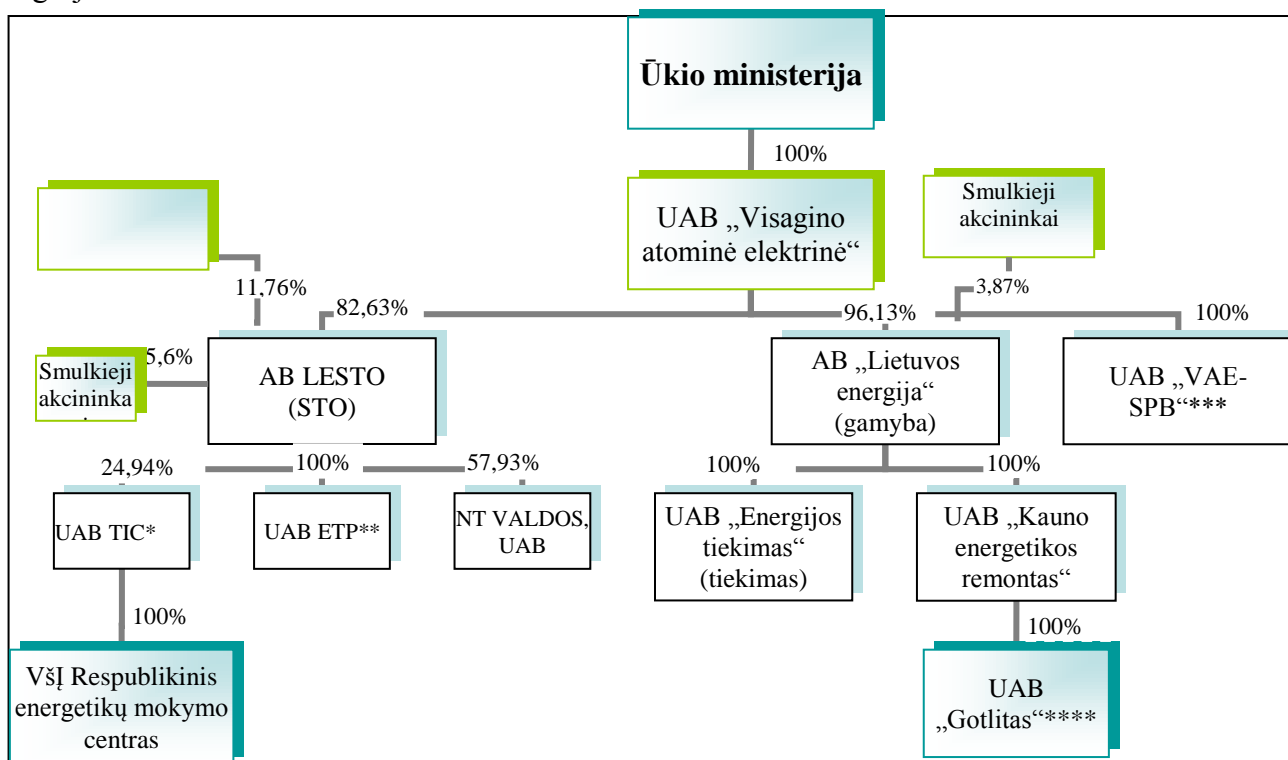
¹ Nuo 2013 m. rugpjūčio 5 d. Lietuvos energija, AB tapo „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

atominės elektrinės“ (įmonės kodas – 301844044, buveinės adresas – Žvejų g. 14, Vilnius) 4 067 163 632 paprastosios vardinės nematerialiosios akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė yra 1 litas ir kurios suteikia 100 proc. balsų UAB „Visagino atominės elektrinės“ visuotiniame akcininkų susirinkime. Atitinkamai, įgyvendinant Nutarimo nuostatas, UAB „Visagino atominės elektrinės“ valdomos LITGRID AB 491 736 153 paprastosios vardinės nematerialiosios akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė yra 1 litas ir kurios suteikia 97,5 proc. balsų LITGRID AB visuotiniame akcininkų susirinkime, 2012 m. rugsėjo 27 d. buvo atlygintinai perduotos UAB „EPSO-G“. Likusi 2,5 proc. LITGRID AB akcijų priklauso smulkiems akcininkams, šiomis akcijomis yra prekiaujama NASDAQ OMX Vilniaus vertybinių popierių biržoje, todėl šių akcijų nuosavybė yra dinamiška.

Dokumentai, patvirtinantys akcijų atlygintinį perdavimą:

- esminio pranešimo apie UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijų perdavimą Ūkio ministerijai ir esminio pranešimo apie LITGRID AB akcijų perdavimą UAB „EPSO-G“ kopijos (Rašto 1 priedas);
- pranešimo apie akcijų paketo įgijimą ar netekimą kopijos (Rašto 2 priedas);
- išrašai iš Lietuvos centrinio vertybinių popierių depozitoriumo (Rašto 3 priedas);
- Juridinių asmenų registro išrašai.

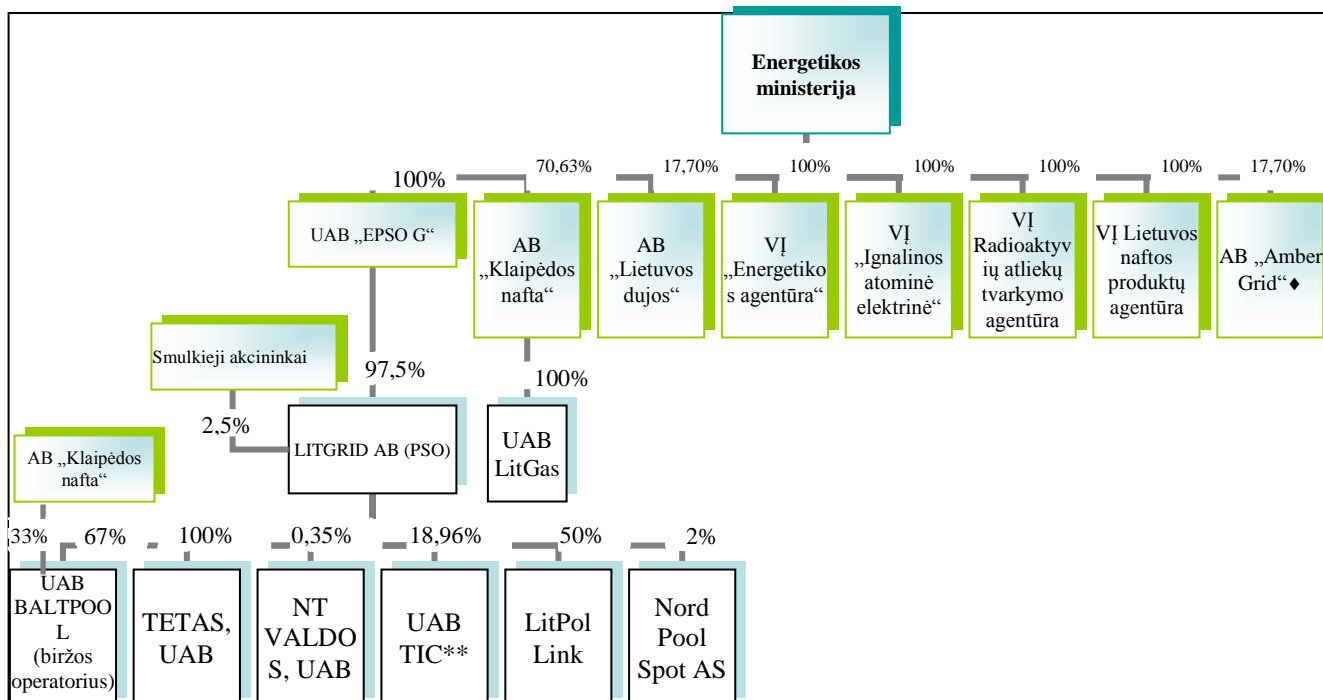
2 pav. Įmonių kontrolė po LITGRID AB atskyrimo nuo vertikaliai integruotos įmonės 2012 m. rugsėjo 27 d.²

*Technologijų ir inovacijų centras; **Elektros tinklo paslaugos; ***Įmonės pagrindinė veikla yra nacionalinio investuotojo funkcijų ir įsipareigojimų įgyvendinimas naujos atominės elektrinės Lietuvos Respublikos projekte (JAR duomenys); ****Bendrovės pagrindinė veikla yra viešbučių, nuomos, paslaugų aptarnavimo ir kita įstatymų nedraudžiama su šiomis veiklomis tiesiogiai susijusi veikla; *****elektros, dujų, komunalinių paslaugų bei atsinaujinančios energijos gamybos bendrovė.

² Įvertinus 2013 m. sausio 11-15 d. įvykusius UAB „TETAS“ ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“ akcijų mainus tarp LITGRID AB ir AB LESTO.

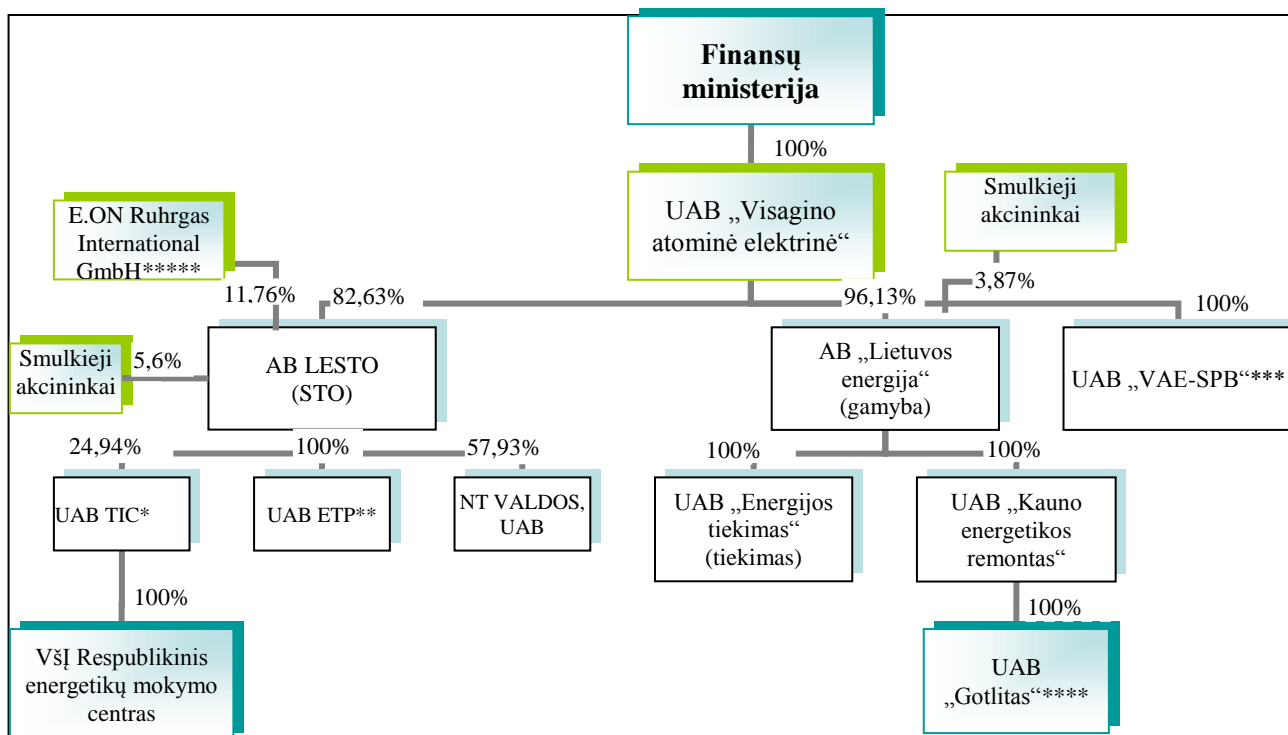

♦ AB „Amber Grid“ suteikta terminuota perdavimo veiklos licencija Komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3-292 „Dėl gamtinių dujų perdavimo licencijos AB „Amber Grid“ išdavimo“ ir atitinkami Komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3-311 „Dėl gamtinių dujų perdavimo licencijos AB „Lietuvos dujos“ galiojimo panaikinimo“ panaikinta perdavimo veiklos licencija AB „Lietuvos dujos“.

Paminėtina, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2013 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 141 „Dėl valstybei priklausančių akcijų perdavimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. 826 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“ pakeitimo“ (Žin., 2013, Nr. 18-898), siekdama užtikrinti tinkamą ir efektyvų elektros energetikos įmonių valdymą, perdavė Finansų ministerijai valstybei nuosavybės teise priklausančias ir tuo metu Ūkio ministerijos patikėjimo teise valdytas UAB „Visagino atominė elektrinė“ 4 067 163 632 paprastąsias vardines nematerialiąsias akcijas, kurių kiekvienos nominali vertė – 1 litas ir kurios suteikia 100 procentų balsų UAB „Visagino atominė elektrinė“ visuotiniame akcininkų susirinkime, patikėjimo teise valdyti, naudoti ir jomis disponuoti, tą patvirtina ir Juridinių asmenų registro išrašai.

3 pav. UAB „Visagino atominė elektrinė“ įmonių grupės kontrolė nuo 2013 m. vasario 17 d.

Pastebėtina, jog Lietuvos Respublikos finansų ministras 2013 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. 1K-205 patvirtino Valstybės valdomos energetikos įmonių grupės korporatyvinio valdymo gaires³ (toliau – Gairės), kurios iš esmės suteikia pagrindą sukurti vieningą valdymo ir kontrolės sistemą, taikant vieningus programų, procesų ir projektų valdymo principus.

Pagal naująjį valdymo modelį, patrunuojančioje įmonėje UAB „Visagino atominė elektrinė“ ir jai pavaldžiose vertybinių popierių biržoje listinguojamose dukterinėse bendrovėse AB LESTO bei „Lietuvos energijos gamyba“ AB bus išrinktos stebėtojų tarybos ir valdybos. Stebėtojų tarybą rinks visuotinis akcininkų susirinkimas, ją sudarys 7 nariai, iš jų 3 – nepriklausomi, o 4 atstovaus Finansų, Energetikos, Ūkio ministerijoms ir Vyriausybės kanceliarijai. Stebėtojų taryba 4 metų kadencijai rinks 5 narių bendrovės valdybą, o ji iš savo narių - pirmininką. Juo galės būti įmonės generalinis direktorius.

Numatoma, kad pertvarkant valdymo struktūrą, bus priimamas sprendimas dėl Visagino atominės elektrinės projekto veiklos perkėlimo iš patrunuojančios UAB „Visagino atominė elektrinė“ į dukterinę UAB „VAE SPB“, patrunuojančioje bendrovėje paliekant įmonių grupės korporatyvinio valdymo funkcijas. Šiuos pakeitimus planuojama atlikti iki 2013 m. spalio 1 d.⁴ Atitinkamai įmonių valdybose keičiami valdybų nariai, taip pat vyksta Stebėtojų tarybos formavimas (žr. 2 lentelę), tikėtina pokyčiai truks iki spalio 1 d., kai numatoma baigti formuoti naująjį valdymo ir kontrolės sistemą pagal Gaires.

Be to, šiuo metu pateiktas svarstyti Vyriausybės nutarimo projektas „Dėl valstybės netiesiogiai kontroliuojamos įmonės akcijų perdavimo“, kuriuo numatoma, jog UAB LitGas, kurią suskystintų gamtinių dujų prekybos ir tiekimo veiklai vykdyti įsteigė už suskystintų dujų terminalo projektą atsakinga AB „Klaipėdos nafta“, kontrolė artimiausiu metu turėtų pereiti UAB „Visagino atominė elektrinė“ ar jos kontroliuojamai įmonei.

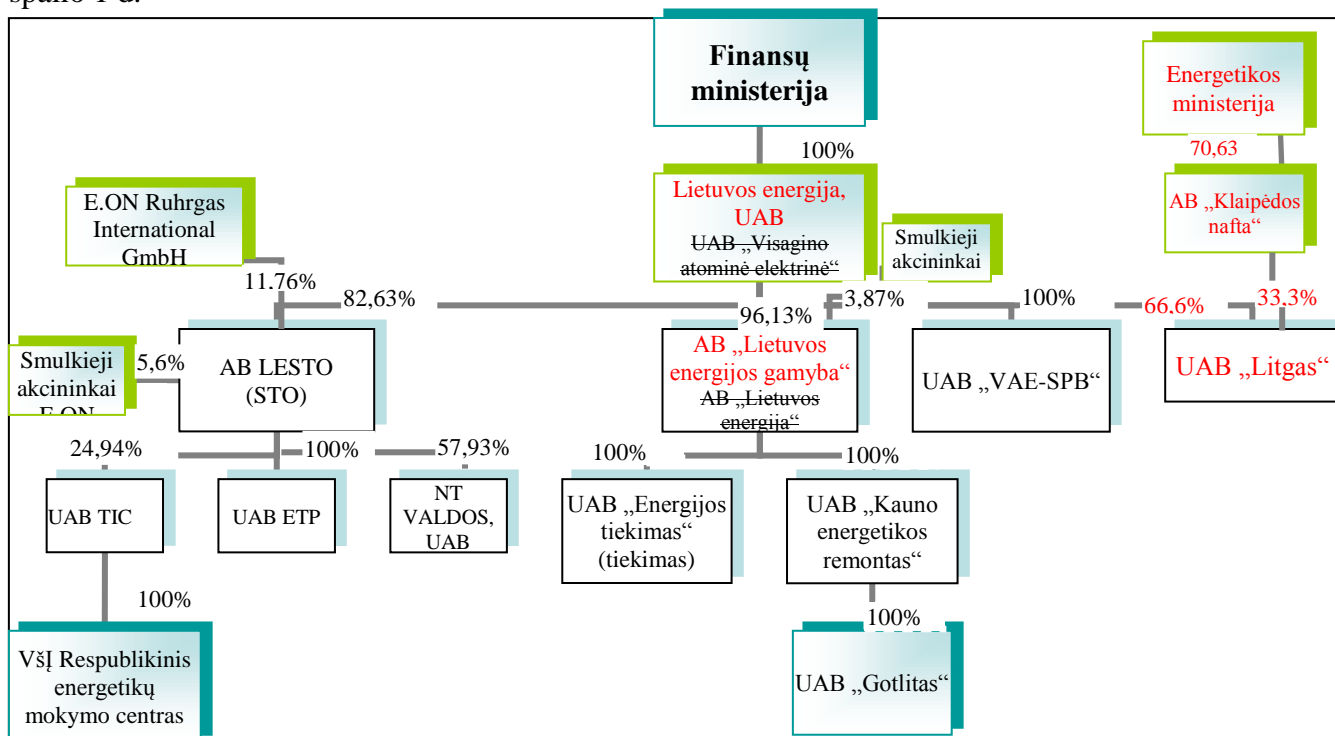
Projekte numatoma pavesti Finansų ministerijai, kuri patikėjimo teise valdo valstybei nuosavybės teise priklausančias UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijas, kuo skubiau priimti reikalingus sprendimus, kad UAB „Visagino atominė elektrinė“ ar jos kontroliuojama bendrovė įsigytų naujai išleidžiamų UAB LitGas akcijų.

³ http://www.vae.lt/files/2013-06-07_KORPORATYVINIO_VALDYMO_GAIRES_%28FM_1K-205%29.pdf

⁴ Informacijos šaltinis – Finansų ministerija: http://www.finmin.lt/web/finmin/naujienos?erp_item=naujiena_002008

Po UAB LitGas įstatinio kapitalo padidinimo UAB „Visagino atominė elektrinė“ (ar jos kontroliuojamai bendrovei) tai suteiktų ne mažiau kaip 2/3 akcijų ir balsų UAB LitGas visuotiniame akcininkų susirinkime, o akcijų emisijos kainą numatyta apmokėti piniginiu įnašu.

3¹ pav. Preliminari UAB „Visagino atominė elektrinė“ įmonių grupės kontrolė nuo 2013 m. spalio 1 d.

Perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimas nuo vertikaliai integruotos įmonės atliktas taikant Įstatymo 53 straipsnio 6 dalį (atitinka Direktyvos 9(6) straipsnį), numatanti, jog jei asmuo yra valstybės institucija, įstaiga, organizacija ar kitas viešasis asmuo, laikoma, kad perdavimo veiklos atskyrimas yra tinkamai įgyvendintas, jeigu perdavimo sistemos operatorių ir asmenis, vykdančius elektros energijos gamybos ar tiekimo veiklą, tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja atskiros valstybės institucijos, įstaigos, organizacijos ar kiti viešieji asmenys.

Perdavimo sistemos operatorius ir asmenys, vykdančys komercinę gamybos ir tiekimo veiklą, perduoti valdyti skirtingoms valstybės institucijoms. Gamybos, tiekimo ir skirstymo veiklos kontrolė perduota vykdyti Finansų ministerijai, o perdavimo – Energetikos ministerijai.

Finansų ministerija per 100 proc. turimų UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijų netiesiogiai kontroliuoja gamybos, tiekimo ir skirstymo veiklas, o Energetikos ministerija per 100 proc. UAB „EPSO-G“ turimų akcijų netiesiogiai kontroliuoja perdavimo veiklą.

Pastebėtina, jog Energetikos ministerija ir Finansų ministerija yra viena kitai nepavaldžios valstybės institucijos, kurių veiklos sritys aiškiai atribotos Lietuvos Respublikos įstatymuose. Konstitucijos (Lietuvos aidas 1992, Nr. 220; Žin., 1992, Nr. 33-1014) 98 straipsnyje nustatyta, jog ministras vadovauja ministerijai, sprendžia ministerijos kompetencijai priklausančius klausimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo (Žin., 1994, Nr. 43-772; 1998, Nr. 41(1)-1131) 26 straipsnyje, be kita ko, numatyta, jog ministras vadovauja ministerijai, sprendžia ministerijos kompetencijai priklausančius klausimus ir yra tiesiogiai atsakingas už Vyriausybės programos ir kasmetinių Vyriausybės veiklos prioritetų bei planuojamų pasiekti rezultatų jam pavestose valdymo srityse įgyvendinimą, be to, minėto įstatymo 29 straipsnyje nurodyta, jog ministerija steigama formuoti valstybės politiką, taip pat organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą ministrui pavestose konkrečiose valdymo srityse. Valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos ministerijai gali būti pavestos tik įstatymų nustatytais atvejais ir nustatytam terminui. Kiekvienos

ministerijos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto. Ministrai, vadovaujantis Konstitucijos 91 straipsniu, kartu su Ministru Pirmininku sudaro Vyriausybės sudėtį, kuri, vadovaujantis Konstitucijos 94 ir 95 straipsniu, koordinuoja ministerijų veiklą ir visus klausimus sprendžia kolegialiai, balsų dauguma. Ministrai, vadovaujantis Konstitucijos 96 straipsniu, vadovaudami jiems pavestoms valdymo sritims, atsakingi Seimui, Respublikos Prezidentui ir tiesiogiai pavaldūs Ministrui Pirmininkui.

2.2.1. Europos Komisijos pastaba dėl Ministro Pirmininko galių

Atsižvelgiant į Europos Komisijos išvadoje iškeltą klausimą, ar Ministras Pirmininkas turi galią daryti poveikį, pavyzdžiui, duodamas tiesioginius nurodymus, ministrams priimant su LITGRID AB ir UAB „Visagino atominė elektrinė“ susijusius sprendimus, kurie galėtų būti palankesni pastarosios interesams, bet nebūtų naudingi kitiems LITGRID AB perdavimo tinklo naudotojams, be to, kas minėta aukščiau, atkreipiame dėmesį į šiuos aspektus:

- Konstitucijoje (95-97 straipsniai) yra įtvirtinti esminiai Vyriausybės veiklos ir darbo organizavimo principai – (i) Vyriausybė yra kolegiali institucija, (ii) sprendimus priimanti Vyriausybės narių – t. y. ministrų balsų dauguma, (iii) taip pat Vyriausybė solidariai atsako Seimui už bendrą Vyriausybės veiklą.

- Konstituciniai principai detalizuojami Vyriausybės įstatyme. Akcentuotina, jog Vyriausybės įstatymo 34 straipsnyje nurodyta, kad Vyriausybė, t. y. tik priimdama kolegialų sprendimą, turi teisę pripažinti netekusiais galios Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka ministrų, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų vadovų priimtus teisės aktus, jeigu šie prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos tarptautinėms sutartims, įstatymams ir kitiems Seimo priimtiems teisės aktams, Respublikos Prezidento dekretams, Vyriausybės nutarimams ar Ministro Pirmininko potvarkiams. Vienam Ministrui Pirmininkui, be bendro Vyriausybės sprendimo, teisės aktais nėra suteikta teisė panaikinti atskiros srities ministro priimtus įsakymus.

- Lietuvoje galiojanti konstitucinė valstybės valdymo sąranga iš esmės nesiskiria nuo kitose kontinentinės teisės šalyse⁵ įtvirtintų Vyriausybės, kitų valdžios institucijų veiklos ir tarpusavio sąveikavimo principų. Įvertinus nacionalinį teisinį reglamentavimą darytina išvada, kad esama teisinė bazė nesuteikia teisės Ministrui Pirmininkui daryti įtaką atskirų sričių ministrams.

- Siekdama įvertinti ne vien teisinius, bet ir praktinius aspektus, papildomai Komisija 2013 m. liepos 12 d. raštu Nr. R2-2096 kreipėsi į Energetikos ministeriją ir 2013 m. liepos 17 d. raštu Nr. R2-2163 į LITGRID AB, prašydama nurodyti, ar Energetikos ministerija nuo 2012 m. spalio 1 d., kai LITGRID AB buvo atskirta nuo UAB „Visagino atominės elektrinės“ įmonių grupės, yra gavusi iš Ministro Pirmininko pavedimų ar nurodymų, susijusių su UAB „Visagino atominės elektrinės“ interesais, jei taip, kokių? Ir kokių priemonių yra imtasi, kad būtų išvengta galimo interesų konflikto tarp gamybos, tiekimo ir perdavimo veiklą vykdančių įmonių, kontroliuojamų skirtingų ministerijų, tačiau esant galimybei Ministrui Pirmininkui teikti nurodymus ar pavedimus dėl šių įmonių veiklų ar interesų? Atitinkamai LITGRID AB buvo prašoma nurodyti, ar kai LITGRID AB buvo atskirta nuo UAB „Visagino atominės elektrinės“ įmonių grupės, įmonė yra gavusi iš Ministro Pirmininko, Energetikos ministerijos pavedimų ar nurodymų, susijusių su UAB „Visagino atominės elektrinės“, AB „Lietuvos dujos“, Lietuvos naftos produktų agentūros, AB „Klaipėdos nafta“ ar UAB LitGas interesais, jei taip, kokių?

Energetikos ministerija 2013 m. rugpjūčio 1 d. raštu Nr. (17.3-16)3-2669 informavo, kad nuo 2012 m. spalio 1 d. iš Ministro Pirmininko nėra gavusi pavedimų, susijusių su įmonės UAB „Visagino atominė elektrinė“ interesais. Papildomai atkreipė dėmesį, kad siekiant valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo bei finansinio ir socialinio efektyvumo, atsisakoma, praktikos į valdymo organų narius skirti valstybės tarnautojus. Tuo tikslu yra parengtas Lietuvos Respublikos

⁵ Pvz., Vokietija: Die Übersetzung berücksichtigt die Änderung(en) des Gesetzes durch Gesetz vom 21.7.2010 (BGBl. I S. 944), 52 str., Italija: The Constitution of the Italian Republic (Official Gazette, December 27, 1947, n. 298), 95 str., Suomija: The Constitution of Finland 11 June 1999 (731/1999, amendments up to 1112/ 2011 included) 60 str. ir kt.

valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 3, 4, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas (Nr. 12-2353-03) bei patvirtintos Gairės.

LITGRID AB 2013 m. liepos 31 d. raštu Nr. SD-3550 taip pat informavo, kad iki šios dienos nėra gavusi iš Ministro Pirmininko ar Energetikos ministerijos jokių pavedimų ar nurodymų, susijusių su UAB „Visagino atominė elektrinė“, AB „Lietuvos dujos“, Lietuvos naftos produktų agentūros, AB „Klaipėdos nafta“ ar UAB LitGas interesais.

Pastebėtina, kad Energetikos ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Vyriausybės 2009 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 86 (Žin., 2009, Nr. 19-755) ir Finansų ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 1088 (Žin., 1998, Nr. 81-2267; 2010, Nr. 123-6290) numatyti šių institucijų atskiri veiklos tikslai ir funkcijos.

Vadovaujantis Energetikos ministerijos nuostatais, svarbiausieji Energetikos ministerijos veiklos tikslai yra:

- formuoti valstybės energetinio saugumo politiką;
- formuoti valstybės branduolinės energetikos politiką;
- formuoti valstybės politiką iškastinių energijos išteklių, atsinaujinančių energijos išteklių, elektros ir šilumos, energijos vartojimo efektyvumo srityse ir užtikrinti šios politikos įgyvendinimą.

Vadovaujantis Finansų ministerijos nuostatais, svarbiausieji Finansų ministerijos veiklos tikslai yra:

- formuoti valstybės politiką valstybės finansų srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti finansų rinkų politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti finansinės atskaitomybės ir audito politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti statistikos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti valstybės turto valdymo politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti Europos Sąjungos struktūrinę ir sanglaudos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti turto ir verslo vertinimo politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti dokumentų technologinės apsaugos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- formuoti tauriųjų metalų, brangakmenių ir jų gaminių valstybinės priežiūros politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Finansų ministerija ir Energetikos ministerija yra atskiri viešieji juridiniai asmenys, viena kitai nepavaldžios vykdomosios valdžios institucijos, kurios įgyvendina valstybės politiką joms priskirtose atskirose veiklos srityse. Atitinkamai Finansų ministerija netiesiogiai kontroliuoja gamybos, tiekimo ir skirstymo veiklą, o Energetikos ministerija – perdavimo veiklą elektros energetikos sektoriuje, todėl konstatuotina, jog yra įvykdyti Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punkto reikalavimai. Vyriausybė veikia kolegialiai, todėl vienam Ministrui Pirmininkui, be bendro Vyriausybės sprendimo, teisės aktais nėra suteikta teisė panaikinti atskiros srities ministro priimtus įsakymus ir taip daryti įtaką ministro veiklai.

2.3. Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 4 punktas (atitinka Direktyvos 9(1)(c) straipsnį): *tas pats asmuo ar asmenys neturi teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organų, valdymo organų ar administracijos narių ir tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti asmenį, vykdančį gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, arba turėti kokių nors teisių tokio asmens atžvilgiu.*

Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta 2.2 poskyryje, pabrėžtina, jog visos UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijos priklauso Finansų ministerijai, ir ji neturi jokių teisių UAB „EPSO-G“, kurios visos akcijos priklauso Energetikos ministerijai, atžvilgiu. Atitinkamai darytina išvada, jog Finansų ministerija neturi teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros ar valdymo organų bei administracijos narių.

2.4. Įstatymo 53 straipsnio 4 dalies 1-3 punktai (atitinka Direktyvos 9(2) straipsnį): Įvertinant Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 1-4 punktų reikalavimus, šiuose punktuose nurodytos teisės visų pirma apima: įgaliojimus naudotis balsavimo teisėmis, įgaliojimus skirti priežiūros organų, valdymo organų ir administracijos narius, akcijų paketo, suteikiančio daugiau kaip 1/3 akcijų ir balsų įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime, valdymą ir disponavimą juo.

Be to, kas minėta Pažymos 2.2 poskyryje, pastebėtina, kad pagal LITGRID AB 2012 m. spalio 1 d. raštu Nr. SD-4140 pateiktą pažymą (Rašto 5.2 priedas) dėl LITGRID AB dalyvių, kontroliuojamų įmonių ir akcininkų sutarties, taip pat Juridinių asmenų registro išrašų duomenis:

1) Vienintelis LITGRID AB dalyvis, turintis daugiau nei 1/3 akcijų ir balsų LITGRID AB visuotiniame akcininkų susirinkime yra UAB „EPSO-G“;

2) LITGRID AB nėra dalyvių iš trečiųjų valstybių, turinčių 5 procentus ar daugiau akcijų ir (ar) balsų LITGRID AB visuotiniame akcininkų susirinkime bei dalyvių be balsavimo teisių;

3) LITGRID AB Lietuvos Respublikos įmonių konsoliduotos finansinės atskaitomybės įstatymo (Žin., 2001, Nr. 99-3517; 2008, Nr. 79-3099) prasme turi tiesioginį lemiamą poveikį, t. y. tiesioginę kontrolę šių įmonių atžvilgiu:

a. UAB „TETAS“ (elektros tinklų projektavimas, statybos, remonto ir kt. paslaugos), kurioje nuo 2013 m. sausio 11 d. valdoma 100 proc. akcijų⁶;

b. BALTPPOOL UAB (gamtinių dujų rinkos ir energijos išteklių biržos operatorius), kurioje valdoma 67 proc. akcijų.

LITGRID AB 2012 m. spalio 1 d. pateikta pažyma taip pat patvirtinama, kad LITGRID AB nėra sudaryta akcininkų sutartis.

Taip pat paminėtina, kad perdavimo sistemos operatorius turi akcijų šiose įmonėse:

a. Nord Pool Spot AS (2 proc. akcijų) - teikia elektros biržos operatoriaus paslaugas Šiaurės ir Baltijos šalyse;

b. NT Valdosa, UAB (0,35 proc. akcijų) – teikia turto valdymo bei transporto paslaugas;

c. UAB Technologijų ir inovacijų centras (18,96 proc. akcijų) – teikia inovacijų ir naujovių, žinių bei kompetencijų valdymo, informacinių technologijų, taikomųjų sistemų bei jų valdymo paslaugas energetikos įmonėms;

d. „LITPOL LINK“ SPÓLKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (50 proc. akcijų) – rengia Lietuvos ir Lenkijos elektros energijos jungties techninį projektą, derina naujos linijos trasą, įvertina linijos poveikį aplinkai, sprendžia žemės nuosavybės, leidimų, licencijavimo klausimus, atlieka kitus būtinus parengiamuosius Lietuvos ir Lenkijos elektros energijos jungties statybos darbus.

Paminėtina, kad aukščiau nurodytos įmonės nevykdo elektros energijos ar gamtinių dujų gamybos, tiekimo veiklų bei pažymėtina, kad BALTPPOOL UAB ir Nord Pool Spot AS yra rinkos operatoriai – tai yra, prekybos platformos, kuriose organizuojama prekyba elektros, dujų ir kitais energijos ištekliais, tačiau pačios prekybos platformos nevykdo elektros energijos tiekimo ar

⁶ 2013 m. sausio 11-15 d. atlikti UAB „TETAS“ ir UAB „Elektros tinklo paslaugos“ akcijų mainai tarp LITGRID AB ir AB LESTO, sudarant sandorį, pagal kurį LITGRID AB perdavė AB LESTO nuosavybėn visas LITGRID AB priklausančias UAB „Elektros tinklo paslaugos“ akcijas, o AB LESTO perdavė LITGRID AB nuosavybėn visas AB LESTO priklausančias UAB „TETAS“ akcijas. Iki mainų LITGRID AB valdė 61,13 proc. UAB „TETAS“ akcijų ir 28,87 proc. UAB „Elektros tinklo paslaugos“ (atlieka 0,4-400 kV įtampos elektros įrenginių statybos, rekonstravimo, remonto ir techninės priežiūros darbus energetikos sektoriaus įmonėms ir išorinei rinkai) akcijų.

gamybos funkcijų, todėl, manytina, tai, kad LITGRID AB turi šių įmonių akcijų, neprieštarauja Įstatymo ir Direktyvos nuostatomis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog tenkintini Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 1-4 punktų reikalavimai.

2.5 Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 5 punktas (atitinka Direktyvos 9(1)(d) straipsnį): tas pats asmuo neturi teisės kartu būti asmens, vykdančio gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, ir perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organų, valdymo organų ar administracijos narys.

Kaip minėta Pažymos 2.2 poskyryje, Finansų ministerija neturi jokių teisių UAB EPSO-G⁴ ir atitinkamai LITGRID AB atžvilgiu, o Energetikos ministerija neturi jokių teisių UAB „Visagino atominė elektrinė“ ir atitinkamai AB „Lietuvos energija“, AB LESTO bei UAB „Energijos tiekimas“ atžvilgiu.

Pastebėtina, jog šio sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB paskyrimo priėmimo metu nei UAB „EPSO-G“, nei AB LITGRID nėra asmenų, kurie būtų UAB „Visagino atominė elektrinė“ ar AB „Lietuvos energija“, AB LESTO, UAB „Energijos tiekimas“ valdybos nariai ar padalinių vadovai (žr. 2 lentelę).

Pastebėtina, jog remiantis Juridinių asmenų registro duomenimis (tikrinta 2013 m. rugpjūčio 23 d.), UAB „EPSO-G“ veiklos tikslas – Lietuvos Respublikos elektros perdavimo sistemos operatoriaus kontrolinių akcijų paketo valdymas. UAB „EPSO-G“ turi teisę verstis veikla, kuri neprieštarautų Lietuvos Respublikos įstatymams.

LITGRID AB 2012 m. spalio 1 d. raštu Nr. SD-4140 taip pat pateikė Juridinių asmenų registre 2012 m. gegužės 11 d. įregistruotus LITGRID AB (kodas 302564383) įstatus (Rašto 5.1 priedas), LITGRID AB valdybos narių ir kitų asmenų, einančių administracines pareigas sąrašą (valdybos išrinkimo data 2010 m. lapkričio 16 d. ir kadencijos pabaigos data 2014 m. lapkričio 16 d.) (Rašto 5.7 priedas), LITGRID turtas⁷ AB generalinio direktoriaus pareiginius nuostatus, patvirtintus LITGRID turtas valdybos AB 2010 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. 1 (Rašto 5.6 priedas), LITGRID AB valdybos darbo reglamentą, patvirtintą LITGRID AB valdybos 2012 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. 2 (Rašto 5.3 priedas), LITGRID AB vadovo, Vadovų tarybos narių, valdybos narių nepriklausomumo deklaracijas ir profesinės veiklos formas (Rašto 5.8 ir 5.9 priedai), dokumentus, patvirtinančius valdybos narių ir generalinio direktoriaus paskyrimą (Rašto 5.4 ir 5.5 priedai).

LITGRID AB įstatų II skyriuje apibrėžiama įmonės veiklos sritis – išimtinai tik perdavimo sistemos operatoriaus veikla ir kita elektros energetikos veikla, kiek ji neprieštarauja elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus veiklai. Taip pat numatyti įmonės veiklos tikslai – savo kompetencijos ribose užtikrinti elektros energetikos sistemos stabilumą ir patikimumą, Lietuvos Respublikos teritorijoje sudaryti objektyvias sąlygas naudoti perdavimo tinklus, valdyti, naudoti, disponuoti elektros energijos perdavimo sistemos turta, jo priklausinius, valdyti elektros energijos rinkos operatoriaus funkcijas atliekančias ir veiklą vykdančias įmones bei įmones, kurioms

⁷ Remiantis 2011 m. sausio 24 d. LITGRID AB ir LITGRID turtas AB neeilinių visuotinių akcininkų susirinkimų sprendimais patvirtintomis LITGRID AB ir LITGRID turtas AB reorganizavimo sąlygomis, buvo pasirašytas perdavimo priėmimo aktas tarp LITGRID AB ir LITGRID turtas AB. Šio perdavimo priėmimo akto pagrindu, LITGRID turtas AB perėmė visą LITGRID AB turta, teises ir įsipareigojimus, taip, kaip apibrėžta LITGRID AB ir LITGRID turtas AB reorganizavimo sąlygose. LITGRID AB turto, teisių ir pareigų perėjimo momentas LITGRID turtas AB - 2011 m. kovo 1 d. 00 val.

2011 m. kovo 4 d. neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu bendrovės pavadinimas buvo pakeistas iš LITGRID turtas AB į LITGRID AB. Atitinkamai 2011 m. kovo 14 d. Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registre įregistruota nauja bendrovės LITGRID AB įstatų redakcija. Pasikeitus bendrovės pavadinimui, visi kiti bendrovės rekvizitai nesikeitė.

priklauso tarpsteminės elektros jungtys su kitomis valstybėmis, ar kurios jas vysto, valdo, naudoja, ar jomis disponuoja.

LITGRID AB įstatų II skyriuje, LITGRID AB valdybos darbo reglamente numatyta įmonės organams ir jų nariams pareiga laikytis įstatymų reikalavimų ir veikti tik LITGRID AB naudai siekiant įmonės veiklos tikslų, taip pat įtvirtintos ir aiškiai atribotos atskirų valdymo organų funkcijos.

Papildomai pažymėtina, kad LITGRID AB generalinis direktorius Virgilijus Poderys, valdybos nariai (Valentinas Milaknis, Virgilijus Poderys) ir vadovų tarybos nariai (Virgilijus Poderys, Giedrius Radvila, Vidmantas Grušas, Eugenijus Kurtinaitis, Vytautas Tauras, Vilija Railaitė, Daiva Garbaliuskaitė) pasirašė nepriklausomumo deklaracijas, kuriose minėti asmenys patvirtina, kad yra susipažinę su Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 53 straipsnyje įtvirtintais perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimo reikalavimais, ir pareiškia bei patvirtina, kad nevadovauja ir nevadovaus, nedalyvauja ir ateityje nedalyvaus kolegialiuose organuose įmonės, kuri vykdo elektros energijos gamybos, skirstymo, tiekimo ir dujų gavybos, tiekimo veiklas, ir sieks užtikrinti Įstatyme nustatytą Reikalavimų laikymąsi. Pažymėtina, kad perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo laikotarpiu LITGRID AB valdyboje įvyko pokyčių, valdyboje šiuo metu nebedalyvauja Energetikos ministerijos atstovai, pasikeitė dalis vadovų tarybos narių, įsteigta Stebėtojų taryba, tačiau, atsižvelgiant į tai, jog šiuo metu LITGRID AB valdyboje yra tik du nariai, tikėtina, kad artimiausiu metu LITGRID AB valdybos sudėtis pasikeis – padidės narių skaičius.

2 lentelė. Įmonių valdybos nariai (duomenys nuo 2012 m. spalio 1 d.).

LITGRID AB (perdavimo veikla)	UAB „Visagino atominė elektrinė“	UAB „VAE- SPB“	AB LESTO (skirstymo veikla)	AB „Lietuvos energijos gamyba“ (gamybos veikla)	UAB „Energijos tiekimas“ (tiekimo veikla)	AB „Lietuvos dujos“ (tiekimo veikla)	AB „Klaipėdos nafta“	AB „Amber Grid“ (perdavimo veikla)	UAB LitGas (galima tiekimo veikla)
Šiuo metu nepaskirtas. Iki 2013 m. sausio 28 d. Valdybos pirmininku buvo Arvydas Darulis, ejęs Energetikos viceministro pareigas	Dalius Misiūnas Valdybos pirmininkas, UAB „Visagino atominė elektrinė“ generalinis direktorius	Rimantas Vaitkus generalini s direktorius	Darius Maikštėnas , Vald ybos pirmininkas, UAB „Omnitel“ viceprezidentas rinkodarai ir paslaugoms; Telia Sonera AB“ mobilies paslaugos, Lietuvos verslo ir privačių klientų verslo vadovas; Visuome ninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ valdybos narys	Raimundas Petrauskas valdybos narys, UAB „Schmitz Cargobull Baltic“ generalinis direktorius, valdybos pirmininkas	Dalius Misiūnas , Valdybos pirmininkas, UAB „Visagino atominė elektrinė“ generalinis direktorius	Valerij Golubev , Valdybos Pirmininkas, OAO „Gazprom“	Šiuo metu nepaskirtas. Iki 2013 m. balandžio 4 d. Valdybos pirmininku buvo Arvydas Darulis, buvęs Energetikos viceministras	Dr. Bernhard Walter Rainer Link , Valdybos pirmininkas, „E.ON Global Commodities SE“ Eseno padalinio direktorių valdybos narys, „E.ON Ruhrgas International GmbH“ direktorių valdybos narys Pastaba. Saulius Bilys – generalinis direktorius	Šiuo metu nepaskirtas. Iki 2013 m. balandžio 4 d. Valdybos pirmininku buvo Arvydas Darulis, buvęs Energetikos viceministras
Virgilijus Poderys , Valdybos narys, Generalinis direktorius	Mindaugas Keizeris , valdybos narys, UAB "Visagino atominė elektrinė" strategijos ir plėtros direktorius	-	Virgilijus Žukauskas , valdybos narys, L.e.p. AB LESTO generalinis direktorius; Elektr os tinklo tarnybos direktorius- generalinio direktoriaus pavaduotojas	Laurentina Garbauskienė , valdybos narė, Ūkio ministerijos Valstybės valdomų įmonių politikos skyriaus vedėja	Egidijus Purlys , valdybos narys, Energetikos ministerijos Energijos gamybos skyriaus vedėjas	Achim Saul , Valdybos narys, „E.ON Ruhrgas AG“	Valdas Lastauskas , Valdybos narys, Energetikos ministerijos kancleris	Aleksandr Frolov , valdybos pirmininko pavaduotojas, OAO „Gazprom“ valdybos bendradarbiavimui su NVS ir Baltijos šalimis skyriaus viršininkas	Mindaugas Jusius , valdybos narys, AB „Swedbank Life Insurance“
Valentinas Milaknis , Valdybos narys, UAB „Alna“ konsultantas	Liudas Liutkevičius , valdybos narys, UAB „Visagino atominė elektrinė“ gamybos ir paslaugų direktorius	-	Edita Jonikienė , valdybos narė, UAB „Vilniaus Investicijos“ direktorė; ŽŪB „Atžalynas“ valdybos narė.	Juozas Bartlingas, valdybos narys, AB „Lietuvos energijos gamyba“ generalinis direktorius	Algirdas Juozaponis , valdybos narys, UAB „Energijos tiekimas“ vadovas	Uwe Heinz Fip , Valdybos narys, „E.ON Ruhrgas AG“	Rytis Ambrazevičius , valdybos narys, UAB „Omnitel“	Nikolaj Vasiljev , valdybos narys, OAO „Gazprom“ Turto valdymo ir korporatyvinių ryšių departamento Korporatyvinės kontrolės valdybos viršininkas	Rytis Ambrazevičius , valdybos narys, UAB „Omnitel“
Šiuo metu nepaskirtas. Iki 2013 m. balandžio	Iлона Daugėlaitė , valdybos narė, UAB „Visagino	-	Dr. Arvydas Tarasevičius , valdybos narys, UAB	Sonata Matulevičienė , valdybos narė,	Eglė Čiužaitė , valdybos narė, Lietuvos energija, AB Strategijos ir	Kirill Seleznov , Valdybos narys, OAO	Mindaugas Jusius , valdybos narys, AB „Swedbank	Mario Nullmeier , valdybos narys, „E.ON Global Commodities SE“	Rokas Masiulis , valdybos narys, AB „Klaipėdos nafta“ generalinis

	viceministrė 5. Dr. Virginijus Lepeška, nepriklausomas narys UAB „Organizacijų vystymo centras“ steigėjas ir valdybos pirmininkas 6. Rasa Noreikienė, Ūkio viceministrė								

Šaltinis: www.litgrid.eu, www.lesto.lt, www.vae.lt, www.le.lt, www.vkc.vtf.lt, VĮ Registrų centro duomenys (2013-08-23).

Profesinės veiklos formose visi LITGRID AB vadovaujančias pozicijas užimantys asmenys nurodė, kad aplinkybių, galinčių kelti interesų konfliktą, nėra bei jie nėra susiję su kita profesine veikla, išskyrus Valentimą Praną Milaknį, kuris yra UAB „ALNA GROUP“ konsultantas, ir Vytautą Taurą, kuris yra UAB „EPSO-G“ generalinis direktorius, UAB „TETAS“ valdybos pirmininkas, taip pat advokatės Redos Žabolienės kontoros „Metida“ konsultantas.

Pažymėtina, kad UAB „ALNA GROUP“ yra informacijų technologijų sprendimų paslaugas ir konsultacijas teikianti įmonių grupė, veikianti Baltijos šalyse bei Lenkijoje, tad nėra susijusi su elektros energijos gamybos, tiekimo ir gamtinių dujų gavybos ir (ar) tiekimo veikla. Advokatės Redos Žabolienės kontora „Metida“ teikia paslaugas Lietuvos ir užsienio klientams intelektinės nuosavybės, įmonių, konkurencijos, nekilnojamojo turto, sutarčių, draudimo, mokesčių, darbo teisės ir kitais klausimais, atstovauja fiziniams bei juridiniams asmenims civilinėse bylose, todėl nėra susijusi su elektros energijos gamybos, gamtinių dujų gavybos ir (ar) tiekimo veikla. Pažymėtina, kad pagal LITGRID AB 2012 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. SD-4515 pateiktą patikslintą Vadovų tarybos nario Vytauto Tauro profesinės veiklos formą vietoje advokatės Redos Žabolienės kontoros „Metida“ konsultanto, jis tapo UAB „Persona Bona“ konsultantu, įmonė „Metida“ pakeitė pavadinimą, o pagal LITGRID AB 2012 m. gruodžio 3 d. raštu Nr. SD-5073 pateiktus duomenis ir Juridinių asmenų registre tikrintą informaciją (tikslinta 2013 m. balandžio 8 d.), akcijų mainai tarp LITGRID AB ir AB LESTO įvyko 2013 m. sausio 11-15 d. ir Vytautas Tauras nustojo eiti UAB „Elektros tinklo paslaugos“ valdybos nario pareigas.

Papildomai LITGRID AB patvirtino (Rašto 5.13 priedas), jog per paskutinius šešis mėnesius nebuvo įdarbinta personalo iš elektros energijos gamybos, skirstymo, tiekimo, dujų gavybos, tiekimo veikla užsiimančių įmonių.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB paskyrimo priėmimo metu UAB „EPSO-G“, AB LITGRID nėra fizinių asmenų, kurie būtų UAB „Visagino atominė elektrinė“ ar AB „Lietuvos energija“, UAB „Energijos tiekimas“ valdybose ar padalinių vadovai, be to, visi UAB „EPSO-G“, AB LITGRID asmenys yra pateikę nepriklausomumo deklaracijas, kuriose įsipareigoja nedalyvauti kolegialiuose organuose ar bet kokia forma vadovauti įmonei, kuri vykdo elektros energijos gamybos, skirstymo, tiekimo ir dujų gavybos, tiekimo veiklas, ir įsipareigoja siekti užtikrinti Įstatyme nustatytą Reikalavimų laikymąsi, todėl Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 5 punkto reikalavimas yra įvykdytas.

2.6. Įstatymo 53 straipsnio 7 dalis (atitinka Direktyvos 9(3) straipsnį): Priimant sprendimus, kuriais vykdomos Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktų ir 4 dalies nuostatos ir įgyvendinamas elektros energijos perdavimo veiklos atskyrimas, įmone, vykdančia gamybos, perdavimo ir tiekimo veiklą, taip pat laikoma atitinkamą veiklą dujų sektoriuje vykdanči įmonė, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme.

AB „Klaipėdos nafta“, kurią patikėjimo teise valdo Energetikos ministerija (turima 70,63 proc. akcijų), pagal Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo (Žin., 2012, Nr. 68-3466) 4 straipsnį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 15 d. nutarimą Nr. 199 „Dėl suskystintų gamtinių dujų terminalo įrengimo (Dėl Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo įgyvendinimo)“ (Žin., 2012, Nr. 25-1166, Nr. 83-438), yra suskystintų gamtinių dujų terminalo (toliau – SGD terminalas) projektą įgyvendinanti bendrovė. SGD terminalas veiklą turėtų pradėti 2014 m. gruodžio 3 d.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 2012 m. gruodžio 17 d. buvo įsteigta ir įregistruota AB „Klaipėdos nafta“ dukterinė bendrovė UAB LitGas, kuri, kaip numatoma, vykdys suskystintų gamtinių dujų prekybos ir / arba tiekimo veiklą. Juridinių asmenų registre šiuo metu nurodytas

UAB LitGas veiklos tikslas – gamtinių dujų tiekimas per suskystintų gamtinių dujų terminalą ir galima kita ūkinė veikla.

UAB LitGas įsteigta vadovaujantis 2012 m. lapkričio 16 d. AB „Klaipėdos nafta“ valdybos sprendimu įsteigti uždarytą akcinę bendrovę – UAB „Dujų tiekimas“. Atsižvelgiant į tai, jog iš esmės steigiama bendrovė savo veikloje daugiausia turės bendradarbiauti būtent su užsienio kompanijomis, AB „Klaipėdos nafta“ valdyba 2012 m. gruodžio 6 d. sprendimu pakeitė dukterinės bendrovės pavadinimą iš UAB „Dujų tiekimas“ į UAB LitGas.

Vertinant preliminarų sprendimo priėmimo metu buvusią valdybos sudėtį, šiuo metu pastebėtini pokyčiai. UAB LitGas valdybos nariais išrinkti AB „Klaipėdos nafta“ valdybos nariai: Mindaugas Jusius (AB „Swedbank Life Insurance“ atstovas), Rytis Ambrazevičius (telekomunikacijų bendrovės UAB „Omnitel“ atstovas), Rokas Masiulis (AB „Klaipėdos nafta“ generalinis direktorius) ir Dainius Bražiūnas (Energetikos ministerijos Energijos išteklių skyriaus vedėjo pavaduotojas), UAB LitGas generaliniu direktoriumi paskirtas AB „Klaipėdos nafta“ generalinis direktorius Rokas Masiulis.

Pažymėtina, jog gamtinių dujų tiekimo veiklą UAB LitGas pradėtų vykdyti tik nuo suskystintųjų gamtinių dujų terminalo veiklos pradžios, įvykdžius teisės aktų keliamus reikalavimus, susijusius su gamtinių dujų tiekimo veiklos licencijos gavimu bei Įstatymo reikalavimais įgyvendinant Trečiąjį energetikos paketą⁸.

Paminėtina, kad 2012 m. lapkričio 7 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1354 „Dėl gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 132-6708), kuriuo Lietuvos naftos produktų agentūra laikinai (iki 2013 m. gruodžio 31 d., kol jos funkcijas perims konkursą laimėjusi gamtinių dujų tiekimo įmonė), įpareigota vykdyti paskirtąjį suskystintų gamtinių dujų tiekimą. Šios agentūros akcijas 100 proc. valdo Energetikos ministerija. Pažymėtina, kad ši ministerija taip pat netiesiogiai per UAB „EPSO-G“ kontroliuoja LITGRID AB, kuri yra elektros energijos perdavimo sistemos operatorius. Komisijai kilus abejonių, kad aplinkybė, kai Energetikos ministerija netiesiogiai kontroliuoja perdavimo sistemos operatorių ir tiesiogiai kontroliuoja paskirtąjį suskystintų gamtinių dujų tiekėją, gali būti nesuderintina su Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies 3 punkto, Direktyvos 9(1)(b)(ii) nuostatų reikalavimais, kad tas pats asmuo ar asmenys neturi teisės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ir tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti asmenį, vykdančią gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, arba turėti kokių nors teisių tokio asmens atžvilgiu, Komisija 2012 m. lapkričio 9 d. raštu Nr. R2-2590 kreipėsi į Europos teisės departamentą prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos prašydama pateikti nuomonę, ar paskyrimas SGD tiekėju Lietuvos naftos produktų agentūrą suderinamas su Direktyvos nuostatomis, susijusiomis su nuosavybės atskyrimo reikalavimais. Europos teisės departamentas 2012 m. lapkričio 15 d. raštu Nr. SD-244 pateikė nuomonę, kad du atskiri viešieji subjektai laikomi atskirais asmenimis tik tuo atveju, jei jų kontroliuojami perdavimo sistemos operatorius ir gamybos bei teikimo įmonės nėra kontroliuojami bendro viešojo subjekto, o Energetikos ministerija, remiantis Lietuvoje nustatytu teisiniu reguliavimu, laikytina šiuo bendruoju viešuoju asmeniu, kuris gali tiesiogiai ar netiesiogiai daryti lemiamą poveikį tiek perdavimo sistemos operatoriumi, tiek ir gamybos ar tiekimo įmonėms, kuris neatitinka Direktyvos ir jos nuostatas perkeliančio Įstatymo tikslų dėl perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimo nuo gamybos ir tiekimo veiklų.

Atsižvelgdama į tai, Komisija 2012 m. lapkričio 20 d. raštu Nr. R2-2665 kreipėsi į Energetikos ministeriją su prašymu pateikti informaciją, ar planuojami atitinkami teisės aktų pakeitimai dėl Energetikos ministerijos valdomų įmonių kontrolės perdavimo kitam viešajam subjektui, ar kiti veiksmai, siekiant, kad būtų užtikrintas Įstatymo reikalavimų ir Direktyvos 9 straipsnio nuostatų dėl visiško perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimo ir jo veiklos nepriklausomumo nuo gamybos ir tiekimo veiklos dujų ir elektros sektoriuose įgyvendinimas.

⁸ AB „Klaipėdos nafta“ interneto tinklalapyje pateikta informacija [http://www.oil.lt/index.php?id=403&tx_ttnews\[tt_news\]=701&tx_ttnews\[backPid\]=1&cHash=f3e5c5b8a8](http://www.oil.lt/index.php?id=403&tx_ttnews[tt_news]=701&tx_ttnews[backPid]=1&cHash=f3e5c5b8a8), kurią patvirtina Energetikos ministerijos 2012 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. (11.2-13)3-4847) pateikta informacija.

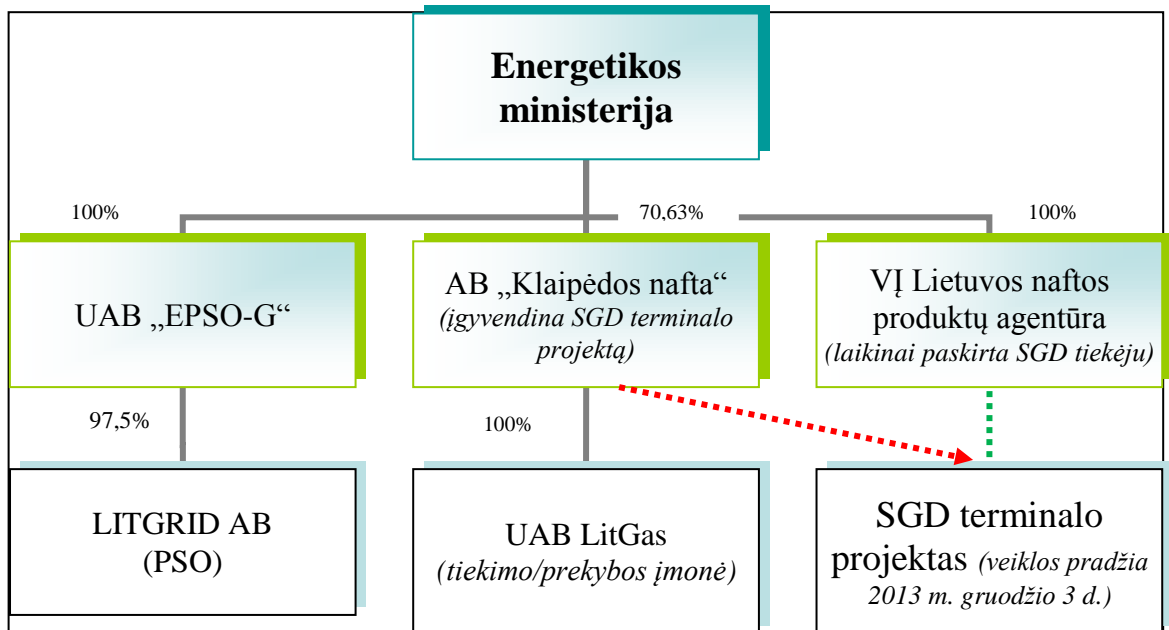
Atitinkamai Energetikos ministerija 2012 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. (11.2-13)3-4847) pasisakė šiais aspektais:

- *Dėl Energetikos ministerijos valdomų įmonių veiklos nesuderinamumo su Direktyvos 9 straipsnio ir Įstatymo 53 straipsnio nuostatomis.* Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (Žin., 2000, Nr. 89-2743; 2011, Nr. 87-4186) 2 straipsnio 32 dalis nustato, jog gamtinių dujų tiekimas yra gamtinių dujų pardavimas ir (ar) perpardavimas gamtinių dujų vartotojams ir jų tiekimas į gamtinių dujų sistemą ir Įstatymo 53 straipsnio reikalavimas, kad tas pats asmuo ar asmenys neturi teisės kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ir tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti asmenį, vykdančią gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, šiuo metu yra pilnai vykdomas, kadangi nei vienas iš aukščiau nurodytų asmenų (t. y. Lietuvos naftos produktų agentūra, UAB LitGas, AB „Klaipėdos nafta“) šiuo metu nevykdo nei elektros energijos, nei gamtinių dujų gamybos (gavybos), nei tiekimo veiklos.

- *Dėl Lietuvos naftos produktų agentūros.* Papildomai patikslino, jog Lietuvos naftos produktų agentūra paskirtojo suskystintų gamtinių dujų tiekimo veiklą vykdys ne ilgiau kaip iki 2013 m. gruodžio 31 d., o SGD terminalo veiklos pradžia tik 2014 m. gruodžio 3 d., atsižvelgiant į tai, minėta agentūra neužsiims gamtinių dujų tiekimo veikla, nes neapims gamtinių dujų tiekimo veiklos kaip tai apibrėžta Gamtinių dujų įstatyme.

- *Dėl UAB LitGas.* Įmonė užsiims dujų tiekimo veikla tik gavusi atitinkamą licenciją ir tik tuomet, kai tokia veikla atitiks Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus, įskaitant reikalavimą dėl veiklų ir kontrolės atskyrimo. Taip pat pažymėjo, jog įmonė gamtinių dujų tiekimo veiklą anksčiausiai galėtų pradėti vykdyti tik nuo 2014 m. gruodžio 3 d., kai pradės veikti SGD terminalas. Taip pat pažymėjo, kad įmonė galimai apsiribos tik prekyba suskystintomis gamtinėmis dujomis (t. y. galimai nebus tiekiamos išdujintos gamtinės dujos) ir pastaroji veikla, Energetikos ministerijos nuomone, iki dujų patiekimo į gamtinių dujų sistemą nebūtų laikoma gamtinių dujų tiekimu pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB (OL 2009 L 211, p. 94; toliau – Dujų direktyva) nuostatas.

4 pav. Įmonių, kurios susijusios su SGD terminalo veikla, kontrolė.

-----> AB „Klaipėdos nafta“ nevaldo/nevaldys nuosavybės teise SGD terminalo, yra atsakinga už SGD terminalo įgyvendinimą.

----- Valstybės įmonė Lietuvos naftos produktų agentūra yra paskirta laikinuoju SGD tiekėju (kol pagal viešąjį konkursą bus paskirtas nuolatinis SGD tiekėjas) ir ne ilgiau kaip iki 2013 m. gruodžio 31 d.

Pažymėtina, jog po 2013 m. vasario 21 d. vykusio Komisijos atstovų susitikimo su Europos Komisijos atstovais, kurio metu, be kita ko, buvo aptarta esama įmonių, susijusių su SGD terminalo veikla, schema, Komisija 2013 m. kovo 8 d. raštu Nr. R2-765 papildomai kreipėsi į Energetikos ministeriją, informuodama apie susitikimo su Europos Komisijos atstovais metu aptartus probleminius klausimus dėl PSO paskyrimo ir prašydama pateikti detalesnę informaciją apie numatomą UAB LitGas bei Lietuvos naftos produktų agentūros veiklą įgyvendinant paskirtojo tiekėjo funkcijas, įskaitant prašymą pateikti sutarčių/ketinimų protokolų ar kitos formos dokumentų, kuriuose nurodyta informacija apie Lietuvos naftos produktų agentūros prisiimtus ar galimai prisiimtinus įsipareigojimus, susijusius su (suskystintų) gamtinių dujų įsigijimu ir (ar) pardavimu, perpardavimu, kopijas ar išrašus, jeigu tokie jau yra sudaryti bei visą informaciją apie šios agentūros veiklą, susijusią su SGD planuojamu importu į Lietuvos Respublikos teritoriją. Taip pat kokia forma ir būdu šiuos įsipareigojimus (dėl galimo (suskystintų) gamtinių dujų pirkimo, pardavimo, ir t. t.) ši agentūra perleistų viešo konkurso būdu išrinktam paskirtajam tiekėjui.

Energetikos ministerija 2013 m. kovo 28 d. raštu Nr. (11.2-13)3-1221 pasisakė šiais aspektais:

- *Dėl Lietuvos naftos produktų agentūros.* Šiuo metu nei Lietuvos naftos produktų agentūra, nei UAB LitGas neužsiima dujų tiekimo veikla. Taip pat nurodė, kad kol neužbaigtas SGD tiekėjo atrankos konkursas ir nėra suderėta SGD tiekimo sutartis, Lietuvos naftos produktų agentūrai nėra poreikio atlikti Gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašu priskirtų funkcijų, o ateityje paskirtasis tiekėjas prieš sudarydamas su įpareigotosiomis gamtinėmis dujų įmonėmis, imsis atitinkamų veiksmų gamtinių dujų tiekimo licencijai gauti.

Papildomai Energetikos ministerija pateikė Lietuvos naftos produktų agentūros 2013 m. kovo 27 d. rašto Nr. (1.10)-SD-45 kopiją, kurioje ši agentūra nurodo, jog nėra sudariusi sutarčių ar ketinimų protokolų dėl suskystintų gamtinių dujų įsigijimo, pardavimo, perpardavimo ar kitokių Gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos apraše paskirtajam tiekėjui nustatytų funkcijų įgyvendinimo.

Taip pat pažymėjo, kad Lietuvos naftos produktų agentūros veiklos sritis ir funkcijas nustato Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymas (Žin., 2012, Nr. 68-3468) bei pateikė Lietuvos naftos produktų agentūros įstatų, patvirtintų Energetikos ministro 2009 m. spalio 14 d. įsakymu, kopiją. Šiuose nuostatuose nurodyti agentūros veiklos tikslai kaupti, tvarkyti valstybės naftos produktų atsargas ir vesti jų apskaitą; eksploatuoti, modernizuoti naftos produktų saugyklas, plėsti, remontuoti, rekonstruoti kuro talpyklas ir vykdyti kitą veiklą siekiant tenkinti viešuosius interesus.

- *Dėl UAB LitGas.* Atkreipė dėmesį, jog nedelsiant būtų priimami sprendimai dėl UAB LitGas valdymo teisių perleidimo kitai ministerijai, jeigu SGD tiekėju taptų UAB LitGas, kad būtų įgyvendinti Direktyvos reikalavimai dėl vertikalųjų saitų tarp elektros ir dujų sektorių panaikinimo.

Energetikos ministerijos nuomone, esamas teisinis reglamentavimas neprieštarauja Direktyvos nuostatoms, o ateityje susiklosčius aplinkybėms, kurios galimai neatitiktų šių reikalavimų, bus imamasi reikiamų priemonių tikslinant teisės aktus bei siekiant atitikties Direktyvos nuostatoms dėl vertikalųjų saitų panaikinimo.

Atsižvelgdami į atsakingų institucijų pateiktus paaiškinimus, Dujų ir elektros departamento Elektros skyrius ir Teisės skyrius atkreipia dėmesį, kad Dujų direktyvos 2 straipsnio 7 punkto nuostata yra apibrėžiama tiekimo veikla – tai gamtinių dujų, įskaitant SGD, pardavimas, įskaitant perpardavimą, vartotojams. Gamtinių dujų įstatymo 2 straipsnio 32 dalyje gamtinių dujų tiekimas apibrėžiamas kaip gamtinių dujų pardavimas ir (ar) perpardavimas gamtinių dujų vartotojams ir jų tiekimas į gamtinių dujų sistemą. Šiuo metu Energetikos ministerija netiesiogiai kontroliuoja pardavimo sistemos operatorių ir tiesiogiai kontroliuoja paskirtąjį suskystintų gamtinių dujų tiekėją – Lietuvos naftos produktų agentūrą bei įmonę AB „Klaipėdos nafta“, kuri įgyvendina SGD terminalo projektą ir įsteigė dukterinę UAB LitGas įmonę, tačiau šiuo metu nei Lietuvos naftos produktų agentūra, nei UAB LitGas neužsiima gamtinių dujų tiekimo veikla (gamtinių dujų pardavimu ir tiekimo į gamtinių dujų sistemą), o SGD terminalas savo veiklos nevykdo. Pažymėtina, jog Lietuvos naftos produktų agentūra ar UAB LitGas neturi teisinių galimybių

vykdyti teikimo veiklą vadovaujantis Gamtinių dujų įstatymo reikalavimais be Komisijos išduotos licencijos.

2.6.1. Europos Komisijos pastaba dėl Lietuvos naftos produktų agentūros ir UAB LitGas

Be to, Europos Komisijos išvadoje keliamas klausimas, dėl kokių prižasčių suskystintų gamtinių dujų tiekimo funkciją šiuo metu turi atlikti Energetikos ministerijai pavaldė Lietuvos naftos produktų agentūra ir kokius konkrečius veiksmus šiuo metu vykdo ši paskirtoji suskystintų gamtinių dujų tiekėja. Taip pat Europos Komisija atitinkamai siūlo įvertinti Lietuvos naftos produktų agentūros, o vėliau UAB LitGas – vykdomą veiklą, siekiant užtikrinti, kad nebūtų jokio interesų konflikto ir kad toks interesų konfliktas nekiltų ateityje. Taip pat Europos Komisija pažymi, kad dalis asmenų, esančių UAB LitGas valdyboje, yra Energetikos ministerijos atstovai.

Komisija pakartotinai kreipėsi į Energetikos ministeriją prašydama atsižvelgiant į 2012 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. (11.2-13)3-4847) ir 2013 m. kovo 28 d. raštu Nr. (11.2-13)3-1221 Energetikos ministerijos teiktą informaciją, detaliau ir išsamiau paaiškinti, dėl kokių prižasčių buvo nuspręsta paskirti Energetikos ministerijai pavaldžią Lietuvos naftos produktų agentūrą vykdyti suskystintų gamtinių dujų tiekimo funkciją ir kokius konkrečius veiksmus, susijusius su planuojamu gamtinių dujų tiekimu į Lietuvą, šiuo metu ji vykdo? Taip pat buvo prašoma patikslinti, kokia veikla šiuo metu užsiima UAB LitGas, ar artimiausiu metu numatoma priimti sprendimus, susijusius su UAB LitGas galimai būsima suskystintų gamtinių dujų tiekimo veikla, jei taip, ar ši įmonė bus perduota valdyti kitai ministerijai ar bus pakeisti UAB LitGas valdybos nariai, kurie kartu yra ir Energetikos ministerijos atstovai, ir kada tai numatoma?

Energetikos ministerija nurodė, kad Lietuvos naftos produktų agentūra šiuo metu nevykdo jokių funkcijų, susijusių su dujų tiekimo veikla, kaip tai yra numatyta Gamtinių dujų teikimo diversifikavimo apraše. Ir pažymėjo, kad neužbaigus SGD tiekėjo atrankos konkurso bei neturint suderėtos SGD teikimo sutarties, Lietuvos naftos produktų agentūrai nebuvo ir vis dar nėra poreikio priskirti su dujų tiekimo veikla susijusių funkcijų vykdymą.

Taip pat pažymėtina, jog atsižvelgiant į Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo 5, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymą (Žin., 2013, Nr. 76-3842) Energetikos ministerija parengė ir pateikė viešai konsultacijai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimo Nr. 1354 „Dėl gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, kuriuo nebenumatomas konkretus laikinas paskirtasis tiekėjas ir nepaskiriama konkreti įmonė tiekimo veiklai vykdyti, bet nustatoma tvarka ir reikalavimai, kuriuos turi atitikti įmonė, siekianti tapti paskirtuoju tiekėju ir vykdyti paskirtojo tiekėjo veiklą. Be kita ko, toks paskirtasis tiekėjas privalėtų turėti tiekimo licenciją, todėl Komisija, kaip buvo minėta aukščiau, išduodama licenciją, įvertintų, ar įmonė atitinka ES ir nacionalinėje teisėje įtvirtintus veiklų atskyrimo reikalavimus.

Be to, kaip buvo minėta šios pažymos 2.2 poskyryje, šiuo metu pateiktas svarstyti Vyriausybės nutarimo projektas „Dėl valstybės netiesiogiai kontroliuojamos įmonės akcijų perdavimo“, kuriuo numatoma, jog UAB LitGas, kurią suskystintų gamtinių dujų prekybos ir tiekimo veiklai vykdyti įsteigė už suskystintų dujų terminalo projektą atsakinga AB „Klaipėdos nafta“, kontrolė artimiausiu metu turėtų pereiti UAB „Visagino atominė elektrinė“ ar jos kontroliuojamai įmonei, tokiu būdu siekiant užtikrinti tinkamą veiklų atskyrimą elektros energetikos ir dujų sektoriuose, atitinkamai turėtų pasikeisti valdybos narių sudėtis. Komisija pagal savo kompetenciją nuolatos vykdys priežiūrą, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų dėl veiklų atskyrimo ir SGD terminalui pradėjus savo veiklą, atsižvelgdama į Europos Komisijos pastabą dėl Energetikos ministerijos atstovų UAB LitGas valdyboje, prireikus imsis priemonių užtikrinti, kad būtų laikomasi Direktyvoje, Įstatyme įtvirtintų reikalavimų.

Dujų ir elektros departamento Elektros skyrius ir Teisės skyrius taip pat pažymi, jog Komisija, vadovaudamasi Gamtinių dujų įstatymo 20 straipsniu, Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, laikymo, skystinimo, tiekimo ir rinkos operatoriaus licencijavimo taisyklių, patvirtintų

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 27 d. nutarimu Nr. 1246 (Žin., 2011, Nr. 131-6227), 21 ir 25 punktais, neturi teisės išduoti tiekimo licenciją Lietuvos Respublikos naftos produktų agentūrai ar ateityje UAB LitGas, kitai įmonei, jei šios įmonės bus kontroliuojamos Energetikos ministerijos, kaip neatitinkančioms Gamtinių dujų įstatymo 20 straipsnio 10 dalies, 41 straipsnio reikalavimų, jog gamtinių dujų įmonės, vykdydamos licencijuojamą veiklą, privalo laikytis Europos Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės reikalavimų, o tas pats asmuo neturi teisės tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonės, vykdančios gavybos ar tiekimo veiklą, ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatoriaus ar pačios perdavimo sistemos arba įgyvendinti kontrolės ar valdymo teises perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos atžvilgiu. Tokiu būdu yra užtikrintas teisinis apsaugos mechanizmas, kurio pagrindu įmonė negali vykdyti tiekimo veiklos, jei neatitinka Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Europos Sąjungos teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų dėl tinkamo perdavimo sistemos operatoriaus veiklos atskyrimo nuo kitų veiklų, nesusijusių su perdavimu, tiek gamtinių dujų, tiek elektros energetikos sektoriuose.

2.6.2. Europos Komisijos pastaba dėl Energetikos ministerijos kompetencijos AB „Lietuvos dujų“ atžvilgiu

Europos Komisija savo išvadoje pažymėjo, jog turi būti įrodyta, kad (1) Energetikos ministerija nesinaudoja jokia teise AB „Lietuvos dujų“ atžvilgiu arba, (2) bent kad nėra jokio interesų konflikto, dėl kurio Energetikos ministerija galėtų naudotis LITGRID AB kontrole, siekdama AB „Lietuvos dujos“ palankesnių nei kitiems tinklo naudotojams sąlygų.

Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad Energetikos ministerija turi po 17,7 proc. AB „Lietuvos dujos“ ir AB „Amber Grid“ akcijų. Direktyvos 9 straipsnio 2 dalyje, taip pat 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL 2004, L 24, p. 1) apibrėžiama „kontrolės“ sąvoka ir nebaigtinis atveju, kada laikoma, jog turima kontrolė, sąrašas. Šias direktyvas perkeliančiuose nacionaliniuose teisės aktuose – Įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme (Žin., 1999, Nr. 30-856; 2012, Nr. 42-2041), Lietuvos Respublikos įmonių konsoliduotos finansinės atskaitomybės įstatyme nurodyta, kad kontrolę, visų pirma, suteikia akcijų paketo, suteikiančio daugiau kaip 1/3 akcijų ir balsų įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime, valdymas ir disponavimas juo. Todėl pažymėtina, kad Energetikos ministerija neturi kontrolės nei AB „Lietuvos dujos“ nei AB „Amber Grid“ atveju.

Papildomai Komisija kreipėsi į LITGRID AB ir Energetikos ministeriją, prašydama nurodyti, kokiomis priemonėmis Energetikos ministerija užtikrina, kad būtų išvengta interesų konflikto, susijusio su Energetikos ministerijos turima LITGRID AB kontrole, ir AB „Lietuvos dujos“ turimu akcijų paketu, kad AB „Lietuvos dujos“ neturėtų palankesnių sąlygų nei kiti LITGRID AB perdavimo sistemos naudotojai. LITGRID AB buvo prašoma nurodyti, kiek AB „Lietuvos dujos“ kaip perdavimo sistemos naudotojas sumokėjo už LITGRID AB teikiamas elektros energijos perdavimo, įskaitant sisteminę, paslaugas už 2012 m. ir 2013 m. I pusmetį? O jei LITGRID AB gavo kitų pajamų iš AB „Lietuvos dujos“, už kokias paslaugas ir kokia suma sudarė per minėtus laikotarpius.

Energetikos ministerija pažymėjo, kad siekiant, jog nei viena iš aukščiau minimų įmonių neturėtų palankesnių sąlygų viena kitos atžvilgiu, tiek gamtinių dujų, tiek elektros energetikos sektoriuose veiklų atskyrimas vykdomas griežtai vadovaujantis Direktyvos ir Dujų direktyvos nuostatomis.

Šiame kontekste pažymėtina, kad gamtinių dujų sektoriuje veiklų atskyrimas vyksta Vyriausybės 2011 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1239 „Dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo reikalavimų neatitinkančių gamtinių dujų įmonių veiklų ir kontrolės atskyrimo vykdymo plano patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 130-6170; 2011, Nr. 132) nustatytais terminais. Nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. teisiniu, funkciniu ir organizaciniu požiūriu atskirta gamtinių dujų veikla nuo gamybos ir tiekimo – įsteigta AB „Amber Grid“, vykdanči perdavimo veiklą. Šiai įmonei suteikta terminuota perdavimo veiklos licencija Komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3-292 „Dėl gamtinių dujų perdavimo licencijos AB „Amber Grid“ išdavimo“, galiojanti nuo 2013 m. rugpjūčio

1 d. iki Komisijos sprendimo dėl gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo įsigaliojimo dienos. Atitinkami Komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3-311 „Dėl gamtinių dujų perdavimo licencijos AB „Lietuvos dujos“ galiojimo panaikinimo“ panaikinta perdavimo veiklos licencija AB „Lietuvos dujos“.

Taip pat Energetikos ministerija atkreipė dėmesį, kad elektros energetikos ir gamtinių dujų sektorių valstybinis valdymas, reguliavimas, priežiūra ir kontrolės bei veiklos organizavimas yra grindžiamas vadovaujantis energetikos, elektros energetikos bei gamtinių dujų sektorius reglamentuojančių įstatymų ir juos įgyvendinančių teisės aktų nuostatomis, kai visi investiciniai projektai, kurie vykdomi elektros energetikos ir dujų sektoriuose yra derinami su Komisija, kuri pagal patvirtintas metodikas taip pat tvirtina elektros energetikos ir dujų tarifus bei prijungimo prie jų sistemų įkainius. Atsižvelgiant į pastarąjį Energetikos ministerijos teiginį pastebėtina, kad Komisijos pareiga derinti investicinius reguliuojamų energetikos įmonių projektus kyla pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 56-2224; 2011, Nr. 160-7576) 15 straipsnio 3 dalį, kurioje taip pat įtvirtinta, kad jeigu šios energetikos įmonių investicijos nėra suderintos su Komisija, jos negali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti ir atitinkamai nebūtų traukiamos į kainas. Komisija 2009 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. O3-100 yra patvirtinusi Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos aprašą (Žin., 2009, Nr. 86-3660) (toliau – Derinimo aprašas). Šiame Derinimo apraše pagal pirminę investicijos paskirtį investicijos sugrupuotos į keturis tipus:

1. investicijos atliekamos pagal Vyriausybės patvirtintą priemonių įgyvendinimo planą Nacionalinėje energetikos strategijoje nustatytiems energetikos prioritetams įgyvendinti, saugumui ir tiekimo patikimumui užtikrinti;

2. investicijos į sistemų plėtrą (įskaitant naujų vartotojų prijungimą);

3. investicijos esamos sistemos atstatymui;

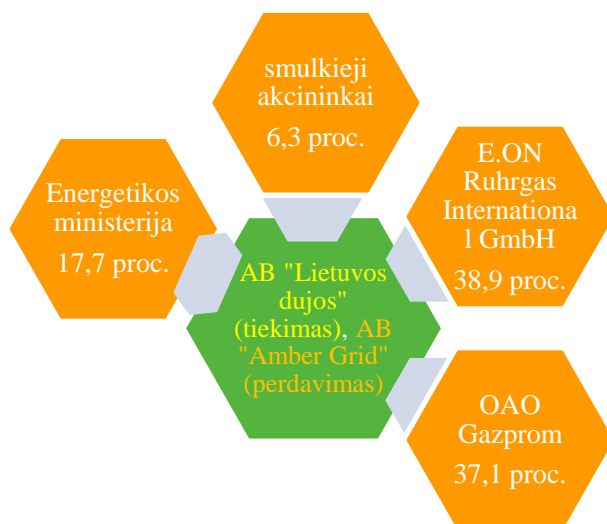
4. investicijos esamos sistemos rekonstrukcijai, modernizacijai ir kt.

Derinimo apraše apibrėžiami derinimo etapai ir tvarka, taip pat aiškūs projektų vertinimo kriterijai atsižvelgiant į investicinio projekto socialinius, sistemos saugumo ir tiekimo patikimumo aspektus, finansinį projekto pagrindimą ir ekonominį projekto įvertinimą. Todėl Komisija, gavusi investicinio projekto pagrindimą, turi galimybę visapusiškai išnagrinėti projektą ir papildomai įvertinti, kokių tikslų ir kieno naudai (vartotojams ar galimai pavienėms įmonėms, kurios galėtų būti susiję ar turėtų būti vertintinos veiklų atskyrimo prasme) šis projektas rengiamas.

Taip pat pastebėtina, kad LITGRID AB informavo, jog nėra sudariusi sutarčių su AB „Lietuvos dujos“ dėl elektros energijos perdavimo, įskaitant sisteminę, paslaugų teikimo ir atitinkamai LITGRID AB nėra gavusi jokių pajamų iš AB „Lietuvos dujos“.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, pastebėtina, jog 1) Energetikos ministerija neturi kontrolės AB „Lietuvos dujos“ atžvilgiu, taip pat atitinkamai nesinaudoja jokia teise AB „Lietuvos dujos“ atžvilgiu, siekiant palankesnių sąlygų šiai įmonei nei kitiems tinklo naudotojams; 2) AB „Lietuvos dujos“ atskyrimas vyksta teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka, Komisija dalyvauja atskyrimo procese ir pagal savo kompetenciją prižiūri bei ateityje prižiūrės, kad atskyrimas gamtinių dujų sektoriuje vyktų pagal Dujų direktyvos ir Gamtinių dujų įstatymo reikalavimus; 3) energetikos įmonių investiciniai projektai privalo būti derinami su Komisija, todėl Komisija, vertindama projekto ekonominį ir finansinį pagrindimą, gali nustatyti, kad nei viena įmonė neturėtų palankesnių sąlygų viena kitos ar kitų įmonių atžvilgiu; 4) LITGRID AB ir AB „Lietuvos dujos“ nėra sudariusios sutarčių dėl elektros energijos perdavimo paslaugų teikimo.

5 pav. AB „Lietuvos dujos“ ir AB „Amber Grid“ valdymas esant įmonių teisiniui ir funkciniam atskyrimui (nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d.).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į Įstatymo 53 straipsnio 7 dalį, kuria perkeliama Direktyvos 9 straipsnio 3 dalis, sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB paskyrimo priėmimo metu LITGRID AB paskyrimas galimas esant sąlygai, jog Lietuvoje pradėjus eksploatuoti SGD terminalą, Energetikos ministerija neturės teisės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti įmonių, užsiimančių gamtinių dujų tiekimo veikla bei atsižvelgiant į tai, jog Komisija neturi teisės išduoti tiekimo veiklos licenciją įmonei ar įmonėms, kurios neatitinka Įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Direktyvose nurodytų reikalavimų dėl perdavimo veiklos atskyrimo nuo gamybos ir tiekimo veiklų. Šiuo metu galiojantis teisinis mechanizmas nesuteikia galimybių Energetikos ministerijai naudotis teisėmis AB „Lietuvos dujos“ atžvilgiu, nes Energetikos ministerija neturi AB „Lietuvos dujos“ kontrolės, taip pat atitinkamai nesinaudoja jokia teise AB „Lietuvos dujos“ atžvilgiu, siekiant palankesnių sąlygų šiai įmonei nei kitiems tinklo naudotojams. Be to, veiklų atskyrimas gamtinių dujų sektoriuje vykdomas griežtai laikantis teisės aktų reikalavimų, LITGRID AB ir AB „Lietuvos dujos“ nėra sudarę sutarčių dėl elektros energijos perdavimo paslaugų teikimo.

2.7. Išvados.

Apibendrinant tai, kas buvo išdėstyta Pažymos 2 skyriuje, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus 2012 m. liepos 4 d. nutarimą Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“ (Žin., 2012, Nr. 81-4238), 2012 m. liepos 25 d. buvo įsteigta UAB „EPSO-G“ LITGRID AB valdymo tikslais. Naujai įsteigtos bendrovės akcijas (100 proc.) patikėjimo teise valdo Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, o 2012 m. rugsėjo 27 d. Ūkio ministerijai buvo perduotos valstybei nuosavybės teise priklausančios ir iki šiol Energetikos ministerijos patikėjimo teise valdytos UAB „Visagino atominės elektrinės“ akcijos (100 proc.). 2013 m. vasario 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, siekdama užtikrinti tinkamą ir efektyvų elektros energetikos įmonių valdymą, perdavė Finansų ministerijai valstybei nuosavybės teise priklausančias ir Ūkio ministerijos patikėjimo teise valdytas UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijas (100 proc.). Energetikos ministerija ir Finansų ministerija yra dvi viena kitai nepavaldžios institucijos, veikiančios pagal kompetenciją joms priskirtose srityse. Asmenys, dalyvaujantys LITGRID AB valdyme – valdybos nariai, vadovų tarybos nariai – šiuo metu nedalyvauja įmonių, vykdančių elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų gamybą ar tiekimą, veikloje, be to, yra pasirašę nešališkumo deklaracijas, kuriose patvirtina nedalyvaušiantys įmonių, kurios užsiima elektros energijos gamybos ir (ar) tiekimo veikla, ar dujų gamybos ir (ar) tiekimo veikla valdyme ir (ar) nevadovausiantys šioms įmonėms.

Išnaginėjus pateiktus dokumentus, duomenis ir informaciją, įskaitant Perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybės atskyrimo formos klausimyne pateiktą informaciją išimtinai pagal Direktyvos atitinkamų straipsnių reikalavimus, neatitikimų Įstatyme (bei pagal Direktyvos nuostatas), Licencijavimo taisyklėse ir Apraše nustatytiems reikalavimams dėl visiško nuosavybės atskyrimo, užtikrinant perdavimo veiklos atskyrimą nuo kitų, su perdavimu nesusijusių veiklų bei šių veiklų komercinių interesų, įskaitant perdavimo veiklos nuosavybės atskyrimą, nenustatyta.

Atitinkamai darytina išvada, jog yra įvykdyti Direktyvos ir Įstatymo 53 straipsnio Reikalavimai dėl perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimo nuo vertikaliai integruotos įmonių grupės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už kasdienę elektros energijos gamybos ir (ar) tiekimo veiklą, t. y. LITGRID AB tapo netiesiogiai, per UAB „EPSO-G“ kontroliuojama Energetikos ministerijos, o tiesioginę kontrolę UAB „Visagino atominė elektrinė“ atžvilgiu įgijo Finansų ministerija.

2.8. Dėl konfidencialios informacijos apsaugos

Komisija, vadovaudamasi Įstatymo 28 straipsnio 4 dalimi, 57 straipsnio 4 dalimi ir atsižvelgdama į Direktyvos 10(8) straipsnio nuostatą, privalo užtikrinti perdavimo sistemos operatoriaus pateiktos informacijos, laikomos komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi, konfidencialumą. Taip pat atsižvelgiant į 2011 m. rugsėjo 21 d. darbinio dokumento dėl perdavimo sistemos operatoriaus elektros ir gamtinių dujų tinklams licencijavimo Europos Sąjungoje (SEK(2011) 1095 galutinis) reikalavimus, kad siekiant užtikrinti perdavimo sistemos operatoriaus pateiktos informacijos konfidencialumą, Europos Komisijai turi būti nurodyta konfidencialios informacijos apimtis, pažymime, jog LITGRID AB 2012 m. spalio 1 d. raštu Nr. SD-4140 pateikė LITGRID AB informacijos valdymo tvarkos aprašą, patvirtintą 2012 m. rugsėjo mėn. 24 d. generalinio direktoriaus įsakymu Nr. 15-117 (Rašto 5.12 priedas). Minėto aprašo 1 priede nurodytas LITGRID AB konfidencialios informacijos sąrašas, o 2 priede – LITGRID AB komercinių (gamybinių) paslapčių sąrašas, kurie ir apibrėžia, kuri informacija traktuotina kaip konfidenciali.

3. Dėl elektros energijos perdavimo licencijos pakeitimo ir išdavimo LITGRID AB

Dujų ir elektros departamento Elektros skyrius ir Teisės skyrius nustatė, kad Komisija kartu su prašymu išduoti neterminuotą elektros energijos perdavimo veiklos licenciją, gavo visus dokumentus, kurie privalomi pateikti pagal Licencijavimo taisyklių IV skyriuje nustatytą tvarką ir kurie nurodyti pridedamame patikros lape.

3.1. Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 1 punktas: technologinis pajėgumas.

LITGRID AB technologinis pajėgumas, kaip sutampantis su vienu iš perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo reikalavimų, buvo vertintas Pažymos 2.1 poskyryje ir konstatuota, jog technologinis pajėgumas yra pakankamas.

3.2. Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 2 punktas: finansinis pajėgumas.

Vadovaujantis Aprašo 14 punkto nuostata, jeigu ūkio subjektas yra juridinis asmuo arba kitos valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje, Aprašo 4 punkte nurodytais atvejais finansinis pajėgumas vertinamas kaip pakankamas, jei jo bendrasis finansinio pajėgumo rodiklis (per pastaruosius dvejus metus arba prognozuojamus veiklos metus) yra didesnis nei Komisijos nustatyta atitinkamo sektoriaus atitinkamos veiklos finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinė reikšmė. Ūkio subjektui, vertinant jo bendrąjį finansinį pajėgumą, yra taikoma bendra atitinkamos veiklos finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinė reikšmė, atsižvelgiant į ūkio subjekto metinį pajamų (eliminavus pajamas, skirtas energijos kaip produkto įsigijimui, kurio paskirtis perparduoti jį

galutiniam vartotojui) dydį. Pagal įmonės Raštu pateiktų konsoliduotų LITGRID AB finansinių atskaitomybių duomenis už 2011 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį laikotarpį ir pateiktą užpildytą Aprašo 2 priedą „LITGRID AB infrastruktūrinės veiklos finansinės būklės rodikliai“, finansinis pajėgumas vykdyti elektros energijos perdavimo licencijuojamą veiklą yra pakankamas. Atlikus skaičiavimus nustatyta, kad 2011 m. gruodžio 31 d. suminis vidutinis svertinis įmonės finansinio pajėgumo rodiklis siekė 2,88 balų, kai apskaičiuota normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinė reikšmė (minimali norminė reikšmė) infrastruktūros veiklą 2011 metais vykdžiusiems ūkio subjektams buvo 1,23 balo. 2013 metais atlikus analogiškus skaičiavimus nustatyta, kad 2012 m. gruodžio 31 d. suminis vidutinis svertinis įmonės finansinio pajėgumo rodiklis siekė 3,25 balų, kai apskaičiuota normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinė reikšmė (minimali norminė reikšmė) infrastruktūros veiklą 2012 metais vykdžiusiems ūkio subjektams buvo 1,20 balo. Pagal konsoliduotos tarpinės LITGRID AB finansinės atskaitomybės duomenis, paskelbtus viešai vertybinių popierių biržoje, už 2013 m. 3 mėnesius finansinio pajėgumo rodiklis sudarė 3,63 balo. Finansinės būklės rodiklių palyginimas pateiktas žemiau pateiktoje lentelėje.

3 lentelė. LITGRID AB finansinės būklės rodiklių palyginimas už 2011 m. ir 2012 m. ir 2013 m. I ketv.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas ir formulė		2013 m. I ketvirtį	2012 metai	2011 metai
1.	Veiklos pelningumas	(veiklos pelnas / pardavimai ir paslaugos) x 100	19,53	6,49	-6,65
2.	Grynasis pelningumas	(grynasis pelnas / pardavimai ir paslaugos) x 100	19,47	5,81	-5,23
3.	Turto grąža	(grynasis pelnas / turtas) x 100	0,93	1,23	-0,82
4.	Nuosavybės (kapitalo) grąža	(grynasis pelnas / kapitalas ir rezervai) x 100	1,43	1,66	-1,07
5.	Įsiskolinimo koef.	(visi įsipareigojimai / turtas) x 100	34,87	37,77	23,52
6.	Skolos ir nuosavybės (sverto) koef.	(visi įsipareigojimai / savininkų nuosavybė) x 100	53,53	60,70	30,75
7.	Einamojo likvidumo koef.	trumpalaikis turtas / trumpalaikiai įsipareigojimai	1,57	1,14	1,88
8.	Pirkėjų įsiskolinimo koef. (360 d.)	(pirkėjų įsiskolinimas / pardavimai ir paslaugos) x 360 (d.)	185,0	42,42	35,00
9.	Finansinio pajėgumo rodiklis (balais)		3,63	3,25	2,88
10.	Nustatyta normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutinė reikšmė		1,20	1,20	1,23

Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 2 punkto, taip pat Aprašo 14 punkto reikalavimas, kad pareiškėjo licencijai gauti finansinis pajėgumas įvertinamas pagal jo dvejų paskutinių ataskaitinių finansinių metų balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis, kuriems įvertinti taikomi Komisijos nustatyti finansinio pajėgumo rodikliai, vadovaujantis Komisijos 2012 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. O3-148 „Dėl elektros energetikos sektoriaus įmonių 2011 metų finansinio pajėgumo įvertinimo“, yra įvykdytas. Minėtu nutarimu konstatuota, kad ūkio subjekto LITGRID AB finansinis pajėgumas yra pakankamas reguliuojamai veiklai vykdyti. Taip pat paminėtina, kad pagal Komisijos 2013 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. O3-242 „Dėl finansinio pajėgumo normatyvinio rodiklio žemutinių reikšmių nustatymo elektros energetikos sektoriuje“ (Žin., 2013, Nr. 67-3398)

nustatytas elektros energetikos sektoriuje 2012 metų normatyvinio finansinio pajėgumo rodiklio žemutines reikšmes, Komisijos 2013 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. O3-243 „Dėl elektros energetikos sektoriaus įmonių 2012 metų finansinio pajėgumo įvertinimo“ buvo konstatuota, kad LITGRID AB finansinis pajėgumas yra pakankamas reguliuojamai veiklai vykdyti.

(Konfidenciali informacija)

Be to, Komisija, vadovaudamasi Įstatymo 26 straipsnio nuostatomis, privalo nuolat prižiūrėti ir kontroliuoti, kaip paskirtasis perdavimo sistemos operatorius, vykdydamas savo veiklą, užtikrina Įstatyme nustatytus nepriklausomumo ir veiklos atskyrimo reikalavimus, kad dėl tam tikrų perdavimo sistemos operatoriaus veiklos aplinkybių pasikeitimo nebūtų pažeisti perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumo ir veiklos atskyrimo reikalavimai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad LITGRID AB nuosavybės atskyrimas, įsteigiant UAB „EPSO-G“, nedaro įtakos įmonės finansiniam pajėgumui, nes UAB „Visagino atominė elektrinė“ valdytos LITGRID AB akcijos 2012 m. rugsėjo 27 d. buvo atlygintinai perduotos UAB „EPSO-G“, tačiau kaip minėta aukščiau, šiuo metu išmokėjimai nėra pradėti vykdyti. Paminėtina, kad Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies prasme UAB „EPSO-G“ nėra laikytina energetikos įmone, nes nevykdo reguliuojamos veiklos ir nesiekia gauti atitinkamos veiklos licencijos, Įstatymo reglamentuojamose srityse, bet yra atsakinga už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą, todėl šiai bendrovei nėra taikomi Apraše nustatyti elektros energetikos įmonių technologinio, finansinio ir vadybinio pajėgumo reikalavimai.

3.3. Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 3 punktas: vadybinis pajėgumas.

Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 3 punkto, Aprašo 20 punkto reikalavimas, kad pareiškėjas licencijai gauti privalo turėti darbuotojus licencijuojamai veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, atskirai licencijuojamos veiklos apskaitai tvarkyti, vartotojams informuoti ir konsultuoti bei skundams dėl licencijuojamos veiklos sąlygų nagrinėti, tokiu atveju ūkio subjekto vadybinis pajėgumas vertinamas kaip pakankamas.

Pagal Aprašo 21 punktą ūkio subjektas, kuriam atliekamas vadybinio pajėgumo vertinimas, Komisijai pateikia informaciją apie padalinius, filialus ir valdymo organus, pagal ūkio subjekto vadybinio pajėgumo įvertinimo 6 priedą, nurodant šias funkcijas atliekančius ūkio subjekto padalinius (skyrius) ir darbuotojų skaičių.

LITGRID AB pateikė Juridinių asmenų registre 2012 m. gegužės 11 d. įregistruotų LITGRID AB įstatų kopiją, LITGRID AB valdybos 2012 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. 2 patvirtinto LITGRID AB valdybos darbo reglamento kopiją (Rašto 5.3 priedas), LITGRID turtas AB 2010 m. lapkričio 5 d. valdybos sprendimu Nr. 1 patvirtintus LITGRID turtas AB generalinio direktoriaus pareiginius nuostatus (Rašto 5.6 priedas) bei užpildytą Aprašo 6 priedą „Ūkio subjekto LITGRID AB vadybinio pajėgumo įvertinimas“ (Rašto 4.6 priedas).

Pagal LITGRID AB pateiktus duomenis matyti, jog įmonės valdymo struktūrą sudaro LITGRID AB visuotinis akcininkų susirinkimas, valdyba ir vadovas – generalinis direktorius.

Įmonė veikia pagal 2 lentelėje pateiktą organizacinę ir veiklų pasiskirstymo struktūrą.

4 lentelė. Įmonės vadybinio pajėgumo elektros energijos perdavimo veiklai vykdyti vertinimo lentelė

Rodiklis	Licencijuojamos veiklos vykdymas	Licencijuojamos veiklos apskaitos tvarkymas	Vartotojų informavimas ir konsultavimas	Skundų dėl licencijuojamos veiklos sąlygų nagrinėjimas
Funkcijos	Sistemos valdymo	Apskaitos	Tinklo	Sistemos

atliekantis padalinys/skyrius	departamentas, Sistemos valdymo centras, Sistemos patikimumo skyrius, Valdymo sistemų skyrius, Perdavimo sistemos departamentas, Technikos skyrius, Tinklo priežiūros skyrius, Operatyvinio planavimo skyrius	skyrius, Elektros energijos apskaitos grupė, Tinklo priežiūros skyrius, Technikos skyrius	priežiūros skyrius, Technikos skyrius ir Sistemos valdymo centras	valdymo centras
Darbuotojų skaičius	125	13	17	5

Nurodytas funkcijas LITGRID AB įgyvendina vadovai, du departamentai ir 8 skyriai: Sistemos valdymo departamentas, Perdavimo sistemos departamentas, Sistemos valdymo centras, Sistemos patikimumo skyrius, Valdymo sistemų skyrius, Technikos skyrius, Tinklo priežiūros skyrius, Apskaitos skyrius, Elektros energijos apskaitos grupė, Operatyvinio planavimo skyrius.

Paminėtina, kad LITGRID AB 2012 m. lapkričio 19 d. raštu Nr. SD-4862 pateikė LITGRID AB generalinio direktoriaus įsakymo dėl departamentų nuostatų patvirtinimo, Korporatyvinių reikalų departamento direktoriaus įsakymo dėl padalinių nuostatų patvirtinimo ir įgaliojimo kopijas bei bendrovės Perdavimo tinklo departamento, Technikos skyriaus ir Tinklo priežiūros skyriaus nuostatų išrašų kopijas, Sistemos valdymo departamento, sistemos valdymo centro, Sistemos patikimumo skyriaus, Operatyvinio planavimo skyriaus, Sistemos valdymo departamento Valdymo sistemų skyriaus nuostatų išrašų kopijas, Finansų departamento, Finansų departamento Apskaitos skyriaus, Finansų planavimo ir analizės skyriaus nuostatų išrašų kopijas, kuriose nustatyti uždaviniai ir funkcijos, užtikrinantys tinkamą licencijuojamos veiklos vykdymą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, LITGRID AB vadybinis pajėgumas vertinamas kaip pakankamas licencijuojamai veiklai vykdyti.

3.4. Išvados.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, konstatuotina, kad LITGRID AB:

1. nuosavybės teise valdo perdavimo tinklus, jų technologinius priklausinius ir kitą turtą, reikalingą elektros energijos perdavimo veiklai tinkamai vykdyti, todėl įmonės technologinis pajėgumas yra pakankamas;
2. bendrieji finansinio pajėgumo rodikliai yra didesni nei nustatyta veiklos žemutinė reikšmė infrastruktūros segmente, todėl įmonės finansinis pajėgumas yra pakankamas;
3. įvertinus pateiktą informaciją apie įmonės struktūrinių padalinių pagrindinius veiklos uždavinius, užtikrinančius perdavimo sistemos operatoriaus veiklos vykdymą, vadybinis pajėgumas yra pakankamas.

Atitinkamai darytina išvada, kad LITGRID AB atitinka elektros energijos perdavimo veiklos licencijos išdavimo reikalavimus, nustatytus Įstatymo 15 straipsnio 5 dalyje, Licencijavimo taisyklėse ir Apraše.

Taip pat pastebėtina, jog atlikus LITGRID AB nuosavybės atskyrimą, kuriuo įmonės statusas, veiklos sritis ir vertė nesikeičia, LITGRID AB nustatytos perdavimo paslaugos aukštos įtampos tinklais kainos viršutinės ribos 2013 metams, sisteminių paslaugos kainos ir elektros energijos perdavimo paslaugos kainos, tarifai ir jų taikymo tvarka galioja bei taikoma toliau.

Atsižvelgiant į tai, LITGRID AB taikytina:

- Komisijos 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. O3-281 „Dėl LITGRID AB perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2013 metams perskaičiavimo“ (Inf., pr. 2012, Nr. 79-697) nustatyta perdavimo paslaugos viršutinė kainos riba;

- Komisijos 2012 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. O3-291 „Dėl elektros energijos sisteminių paslaugų kainos 2013 metams nustatymo“ (Žin., 2012, Nr. 118-5972) nustatyta sisteminių paslaugų kaina;

- Komisijos 2012 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. O3-341 „Dėl Elektros energijos perdavimo paslaugos kainų, tarifų ir jų taikymo tvarkos paskelbimo“ (Žin., 2012, Nr. 126-6382) paskelbtos kainos ir tarifai bei jų taikymo tvarka.

Įvertinus tai, kad LITGRID AB pateikė visus Licencijavimo taisyklėse, Apraše numatytus dokumentus ir atitiko licencijuojamai veiklai vykdyti nustatytus reikalavimus, konstatuotina, kad LITGRID AB atitinka teisės aktuose nustatytus perdavimo sistemos operatoriaus funkcijų užtikrinimo reikalavimus.

4. Išvados ir pasiūlymai

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog įmonė pateikė visus Paskyrimo apraše, Licencijavimo taisyklėse, Apraše numatytus dokumentus elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimui atlikti ir elektros energijos perdavimo licencijai išduoti. Šių dokumentų turinys atitiko Įstatymo 53 straipsnyje įtvirtintus perdavimo sistemos operatoriaus atskyrimo Reikalavimus ir Įstatymo 15 straipsnio 15 dalyje įtvirtintus reikalavimus licencijai gauti. Atsižvelgiant į Direktyvos tikslą – preambulės 9 paragrafe nurodyta, jog vienas iš Direktyvos tikslų – veiksmingai atskirti elektros tinklų infrastruktūrą nuo gamybos ir tiekimo komercinių interesų, taip pat Direktyvos 9 straipsnio reikalavimus dėl perdavimo veiklos atskyrimo, įvertinus Europos Komisijos išvadą bei vadovaujantis Įstatymo 53 straipsnio reikalavimais, Dujų ir elektros departamento Elektros skyriaus ir Teisės skyriaus nuomone, yra užtikrintas Įstatymo 53 straipsnio 2, 3 ir 6 dalyse perdavimo veiklos atskyrimo reikalavimų įgyvendinimas ir siūlo Komisijai:

1. Konstatuoti, kad LITGRID AB perdavimo veiklos atskyrimas atitinka Įstatymo 15 straipsnio 8 dalies ir 53 straipsnio 2, 3 ir 6 dalių nuostatas ir gali būti paskirtas perdavimo sistemos operatoriumi.

2. Išduoti LITGRID AB neterminuotą elektros energijos perdavimo veiklos licenciją (pridedama).

3. Pripažinti netekusiais galios:

- 3.1. Komisijos 2011 m. vasario 24 d. nutarimą Nr. O3-34 „Dėl LITGRID turtas AB elektros energijos perdavimo licencijos išdavimo“;

- 3.2. Komisijos 2011 m. balandžio 14 d. nutarimą Nr. O3-74 „Dėl elektros energijos perdavimo licencijos pakeitimo LITGRID AB pakeitimo“.

4. Informuoti Europos Komisiją apie priimtą galutinį sprendimą Įstatymo 25 straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir paskelbti galutinį sprendimą Komisijos interneto svetainėje ir Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

5. Įpareigoti LITGRID AB, pasikeitus aplinkybėms, dėl kurių neužtikrinamas Įstatymo 53 straipsnio 2, 3 ir 6 dalyse nustatytų perdavimo veiklos atskyrimo reikalavimų įgyvendinimas, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, kai šios aplinkybės tapo žinomos LITGRID AB, informuoti Komisiją.

Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes Dujų ir elektros departamento Elektros skyrius ir Teisės skyrius siūlo pritarti pateiktam nutarimo projektui.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo „Dėl perdavimo sistemos operatoriaus paskyrimo ir elektros energijos perdavimo veiklos licencijos išdavimo“ projektas, 1 lapas;

2. LITGRID AB 2013 m. liepos 31 d. raštas Nr. SD-3550, 1 lapas;

3. LITGRID AB 2013 m. rugpjūčio 13 d. raštas Nr. SD-3689, 1 lapas;

4. Energetikos ministerijos 2013 m. rugpjūčio 1 d. raštas Nr. (17.3-16)3-2669, 3 lapai;
5. Komisijos 2013 m. liepos 12 d. raštas Nr. R2-2096, 2 lapai;
6. Komisijos 2013 m. liepos 17 d. raštas Nr. R2-2163, 2 lapai.

Teisės skyriaus vedėja

Vilma Adamavičiūtė

Teisės skyriaus vyr. specialistė

Rimgailė Baliūnaitė

Dujų ir elektros departamento
Elektros skyriaus patarėja

Aistija Zubavičiūtė

Į posėdį kviečiami:

1. Energetikos ministerijos atstovai,
2. LITGRID AB atstovai,
3. UAB EPSO-G atstovai,
4. Finansų ministerijos atstovai,
5. Lietuvos pramoninkų konfederacijos atstovai,
6. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atstovai,
7. Trišalės tarybos atstovai.